

Onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2015

INHOUD

Inleiding	3
1 Macrobudgettaire aspecten	4
1.1 Economische groei- en inflatieparameters	4
1.2 Advies Hoge Raad van Financiën	4
1.3 Normnaleving	5
1.4 Schuldevolutie	8
2 Analyse van de ontvangsten	9
2.1 Algemeen	9
2.2 Ontvangsten op basis van de bijzondere financieringswet	10
2.2.1 PB- en btw-toewijzingen en federale dotaties	10
2.2.2 Andere federale dotaties	12
2.2.3 Bedrag gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting (opcentiemen)	13
2.3 Gewestelijke belastingen	15
2.4 Leningopbrengsten	17
3 Analyse van de uitgaven	19
3.1 Decretale bepalingen	19
3.2 Beleidsdomein Financiën en Begroting	20
3.3 Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie	22
3.4 Beleidsdomein Onderwijs en Vorming	23
3.5 Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	24
3.6 Beleidsdomein Landbouw en Visserij	26
3.7 Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie	26
3.8 Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken	27
3.9 Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	29
Bijlage : formele opmerkingen	32

Inleiding

Dit verslag betreft het onderzoek van het Rekenhof van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2015 en het bijbehorende programmadecreet. Dit verslag vloeit voort uit de informatieopdracht van het Rekenhof tegenover het Vlaams Parlement zoals vastgesteld in het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof (het zogenaamde rekendecreet). Artikel 16 van het decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering een afschrift van de begrotingsontwerpen aan het Rekenhof bezorgt, gelijktijdig met de indiening ervan bij het Vlaams Parlement, en dat het Rekenhof zijn opmerkingen daarover aan het Vlaams Parlement meedeelt, met afschrift aan de Vlaamse Regering.

Het Rekenhof ontving het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 en de toelichtingen binnen de termijn die het rekendecreet oplegt (uiterlijk 30 april), behalve de programmatoeelichtingen voor het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, die het op 4 mei 2015 ontving. In strijd met artikel 37, §3, van het rekendecreet is de aangepaste begroting van Vlabinvest, rechtspersoon zonder raad van bestuur, niet toegevoegd aan de begroting van de Vlaamse ministeries en wordt zij daardoor niet ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement voorgelegd.

1 Macrobudgettaire aspecten

1.1 Economische groei- en inflatieparameters

De begrotingsaanpassing gaat uit van een economische groei van 1% en een inflatie van 0%. Daarmee wordt consequent de laatste economische begroting van het federaal planbureau (12 februari 2015) gevolgd. Het gaat om een vermindering t.o.v. de parameters gehanteerd bij de initiële begroting, die respectievelijk werden geraamd op 1,5% voor de economische groei en 1,3% voor de inflatie. Het gevolg is enerzijds een belangrijke vermindering van de ontvangsten afkomstig van de federale overheid, waarvoor die parameters mee bepalend zijn, anderzijds in mindere mate ook een vermindering van de uitgaven, vooral door het uitstel van indexering.

De geraamde parameters liggen in de lijn van de winterraming van de Europese Commissie (2 februari 2015). Een recentere raming van het IMF (14 april 2015) is iets optimistischer voor wat betreft de economische groei. De lenteraming van de Europese Commissie (5 mei 2015) ziet een beperkte toename van de inflatie.

Tabel 1 - Raming economische parameters

	EC (2/2/2015)	FPB (12/2/2015)	IMF (14/4/2015)	EC (5/5/2015)
Economische groei	1,1	1,0	1,3	1,1
Inflatie	0,1	0,0	0,1	0,3

1.2 Advies Hoge Raad van Financiën

Ter uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst van 13 december 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie heeft de Hoge Raad van Financiën (HRF) in een advies van maart 2015 een begrotingstraject ter voorbereiding van het stabiliteitsprogramma 2015-2018 uitgestippeld. De HRF definieert doelstellingen voor het vorderingensaldo in structurele termen en in nominale termen, en geeft ook aanbevelingen over de verdeling van het begrotingstraject voor de verschillende Belgische overheden. Het traject moet leiden tot een structureel evenwicht voor de gezamenlijke Belgische overheid in 2018.

Voor de Vlaamse Gemeenschap adviseert de HRF een traject dat leidt tot een beperkt structureel overschot van 0,027% bbp in 2018, dat overeenstemt met een nominaal begrotingsevenwicht. Voor het begrotingsjaar 2015 beveelt de HRF een structureel saldo aan van -0,112% van het bbp, dat overeenstemt met een nominaal saldo van -0,186% van het bbp.

Tabel 2 - Begrotingstraject Vlaamse Gemeenschap in % bbp (advies HRF)

	2014	2015	2016	2017	2018
Structurele verbetering		0,027%	0,027%	0,056%	0,056%
Aanbevolen structureel saldo (1)	-0,138%	-0,112%	-0,085%	-0,029%	0,027%
Oneshots (2)	0,073%	0,012%	0,000%	0,000%	0,000%
Correctie voor transfers (3)	-0,021%	-0,047%	-0,014%	-0,014%	-0,007%
Cyclisch bestanddeel (4)	-0,101%	-0,134%	-0,108%	-0,071%	-0,034%
Aanbevolen nominaal saldo (1) + (2) - (3) + (4)	-0,145%	-0,186%	-0,179%	-0,086%	0,000%

Daarbij beklemtoont de HRF dat de voorkeur gaat naar het structurele saldo als begrotingsindicator. Het nominale saldo wordt overigens uit het structurele saldo afgeleid onder welbepaalde hypothesen inzake conjunctuurcyclus en aanwending van *oneshots* (eenmalige begrotingsmaatregelen). Het aanbevolen structurele saldo is de focus en ook het vaste gegeven in het begrotingstraject; het aanbevolen nominaal saldo is indicatief:

Dit structurele traject per gemeenschap en gewest werd vertaald naar nominale begrotingsdoelstellingen. Deze nominale begrotingsdoelstellingen kunnen echter wel wijzigen in functie van nieuwe informatie zoals een raming van de output gap (resultierend in een nieuw cyclisch bestanddeel) of een herziening van de éénmalige verrichting. Wat vooral belangrijk is in het traject per gemeenschap en gewest is de jaarlijkse structurele verbetering die dient te worden geleverd.

In de vergadering van het overlegcomité van 29 april 2015 werd *akte genomen* van de voorgestelde begrotingsdoelstellingen en –trajecten op basis van het advies van de HRF. Dat is niet in overeenstemming met voornoemde samenwerkingsovereenkomst van 13 december 2013, die voor de vaststelling van de individuele budgettaire doelstellingen van de akkoordsluitende partijen, waaronder de Vlaamse Gemeenschap, en van de lokale overheden uitgaat van een duidelijk engagement, d.w.z. een *goedkeuring* en niet een *akteneming* door het overlegcomité. Ook in de definitieve tekst van het stabiliteitsprogramma 2015-2018 van België dat aan de Europese Commissie werd bezorgd, is alleen sprake van een goedkeuring door de federale ministerraad.

1.3 Normnaleving

Het regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering de begroting in evenwicht wil houden. Ook het Vlaams hervormingsprogramma 2015 van 27 maart 2015 opteert voor gezonde overheidsfinanciën, waarbij een begroting in evenwicht het streefdoel is. Daarbij wordt telkens een nominaal begrotingsevenwicht bedoeld.

Bij onderhavige begrotingsaanpassing 2015 wordt die doelstelling tijdelijk verlaten en kiest de Vlaamse Regering ervoor een begroting in te dienen met een nominaal tekort van -548,5 miljoen euro. De algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing verwijst als reden daarvoor naar drie belangrijke factoren:

- de verslechtering van de parameters, die zich vertaalt in een daling van de federale overdrachten naar Vlaanderen,
- de neerwaartse herziening door de federale overheid van de raming van de gewestelijke opcentiemen,

- de te optimistische onderbenuttingshypothese die bij de initiële begroting werd aangehouden.

De Vlaamse Regering neemt zich voor in 2017 opnieuw een begroting in evenwicht in te dienen.

De algemene toelichting toetst het begrotingstekort van -548,5 miljoen euro aan het advies van de HRF en stelt *dat de Hoge Raad van Financiën voor Vlaanderen een tekort van 760 miljoen euro toelaatbaar acht*. Die vergelijking gaat enigszins voorbij aan de strekking van het advies dat de nadruk legt op het structurele saldo en daaraan weliswaar een aanbevolen nominaal saldo koppelt van -0,186% bbp of omgerekend -765 miljoen euro, maar dat onder de hypothese van een beperking van de eenmalige maatregelen tot 0,012% bbp of 49 miljoen euro. De algemene toelichting geeft echter aan dat voor 149 miljoen euro eenmalige begrotingsmaatregelen worden genomen. In de geest van het advies bedraagt het met het structurele saldo overeenstemmende nominale saldo dan niet -765 miljoen euro, maar -665 miljoen euro. De aangepaste begroting 2015 blijft dan nog voldoen aan het advies van de HRF, maar deze kanttekening toont aan dat omzichtig moet worden omgesprongen met de vergelijking van de in nominale termen geconcipeerde begrotingsnorm waarop de Vlaamse Regering zich focust en de structurele begrotingsnorm waarvan de HRF uitgaat. Er dient in het bijzonder rekening mee te worden gehouden dat eenmalige begrotingsmaatregelen niet kunnen bijdragen tot de te bereiken begrotingsdoelstelling in structurele termen. Ook het vooruitzicht in de algemene toelichting dat in 2017 opnieuw een begroting in evenwicht zal worden ingediend, waarmee een nominaal evenwicht wordt bedoeld, moet in dit licht worden genuanceerd. Het zal afhangen van de mate waarin eenmalige begrotingsmaatregelen een rol spelen om dat nominale evenwicht te bereiken of daarmee ook wordt voldaan aan het begrotingstraject m.b.t. de structurele evenwichtsdoelstelling aanbevolen door de HRF. Het door de HRF uitgetekende begrotingstraject gaat bij de vaststelling van de nominale saldi vanaf 2016 uit van de veronderstelling dat er nog uitsluitend structurele begrotingsmaatregelen worden genomen (oneshots = 0,000% bbp).

Het gewijzigde standpunt van de Vlaamse Regering over het begrotingssaldo in vergelijking met de initiële begroting heeft ook een meerjarige impact. Het Rekenhof heeft echter geen kennis van een eventuele aanpassing van de meerjarenraming.

Provisies / onderbenutting

Aangezien volgens de meest recente vooruitzichten de volgende overschrijding van de spilindex pas in januari 2016 zal plaatsvinden, wordt de indexprovisie terecht geschrapt. Tegelijk wordt een nieuwe provisie (VEK-buffer) voor betaalincidenties ingevoerd voor een bedrag van 100 miljoen euro. De programmatoelichtingen voor het beleidsdomein Financiën en Begroting bevatten daarover geen verdere concrete informatie. De algemene toelichting stelt enerzijds dat die provisie wordt ingeschreven om gebeurlijke betaaltkortten te kunnen opvangen, maar stelt anderzijds ook dat wordt verwacht dat die buffer geen extra ESR-impact zal hebben¹. Beide opties zijn enigszins tegenstrijdig. In de mate dat de buffer voor betaaltkortten wordt aangewend, zal hij ook een extra ESR-impact hebben, bij een maximale aanwending zelfs voor 100 miljoen euro. In voorkomend geval zal het vorderingensaldo in dezelfde mate afnemen zodat, rekening gehouden met de eerder al vermelde aanwending van eenmalige begrotingsmaatregelen, het nominale begrotingstekort de li-miet benadert die de HRF vooropstelt.

---

¹ Die provisie wordt op een weinig transparante wijze, uit de berekening van het ESR-vorderingensaldo geweerd: zie 3.2.

De bij de initiële begroting geraamde onderbenutting wordt verminderd met 195,6 miljoen euro en komt op 389 miljoen euro. De algemene toelichting verwijst hiervoor naar de uitvoeringsgegevens van de begroting 2014 die bij de berekening van de onderbenutting voor 2015 worden in rekening gebracht en die voor dat jaar een merkelijk kleinere onderbenuttingspercentage vertonen dan bij de initiële begroting 2015 werd aangenomen (0,61% i.p.v. 2,26%). Door de voornoemde VEK-buffer niet in aanmerking te nemen bij de vaststelling van het vorderingensaldo, wordt de onderbenutting impliciet echter voor 100 miljoen euro hoger ingeschat.

Consolidatieperimeter

Artikel 77 van het ontwerpdecreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van 2015 geeft een overzicht van de Vlaamse rechtspersonen bedoeld in artikel 4, §2, van het rekendecreet die tot de consolidatiekring van de Vlaamse overheid behoren. Die lijst is uitgebreid t.o.v. het initieel uitgavendecreet.

De verantwoording bij die decreetsbepaling geeft echter aan dat een belangrijk deel van de betrokken rechtspersonen weliswaar een begroting hebben ingediend, maar nog niet effectief in de Vlaamse consolidatieperimeter zijn verrekend omdat het administratieve begrotingsproces van die instellingen zich nog in een groeitraject bevindt (het gaat in bijzonder om universiteiten, hogescholen en kredietmaatschappijen). Overigens wordt nog niet voor alle rechtspersonen bedoeld in artikel 4, § 2 een begroting voorgelegd. Zo ontbreekt de begroting van de Brabantse vastgoedmaatschappij. Voorts worden sommige instellingen die wel een begroting voorleggen, niet geconsolideerd op basis van hun begroting, maar door middel van een correctie (zie hierna).

Uit artikel 16/11, 2° van de algemenebepalingenwet volgt dat het niet volstaat de instellingen te vermelden die niet effectief in de consolidatieperimeter zijn verrekend. De begrotingstoelichting of -verantwoording moet ook een analyse omvatten van de impact van die instellingen op het vorderingensaldo en op de overheidsschuld. Die analyse ontbreekt.

Correcties

Het vorderingensaldo dat in de algemene toelichting wordt vastgesteld op -548,5 miljoen euro, steunt voor -128 miljoen euro op de begrotingsgegevens van de betrokken entiteiten en voor -420,4 miljoen euro op een aantal correcties onder de noemer *effect verstrengd begrotingstoezicht*. De bedragen van die correcties zijn zonder toelichting opgenomen onderaan de tabel 6-5 van de algemene toelichting. Het Rekenhof beveelt aan de berekening van die correcties toe te lichten in een bijlage bij de algemene toelichting.

Aangezien die correcties alleen worden toegepast om het vorderingensaldo vast te stellen, worden andere elementen uit de toelichting bij de begroting vertekend. Zo zijn de budgettaire verrichtingen van de EVA VMSW en de CV Vlaams Woningfonds niet meegerekend bij de vaststelling van de beleids- en betaalkredieten voor het beleidsdomein RWO, waardoor die gegevens voor dat beleidsdomein zijn onderschat.

Het Rekenhof beveelt aan de correcties zoveel mogelijk te vervangen door een effectieve consolidatie van de betrokken entiteiten.

Lokale overheden

Het al vermelde samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 bepaalt dat elke akkoordsluitende partij zich ertoe verbindt, in de uitoefening van haar bevoegdheden of van haar voorgedij, alle maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn opdat de lokale overheden de vastgestelde begrotingsdoelstellingen naleven. Als de lokale overheden onvoldoende in-

spanningen leveren om de begrotingsdoelstelling te bereiken, dan veronderstelt de HRF dan ook dat in het kader van de praktische uitvoering van het globale begrotingstraject een ander overheidsniveau maatregelen treft om de afwijkingen te compenseren². Behalve voor het deel van de afwijkingen dat eventueel kan worden toegeschreven aan de federale overheid³, is in principe de gewestelijke voogdij-overheid verantwoordelijk. In die context is het raadzaam dat de algemene toelichting bij de Vlaamse begroting aandacht besteedt aan het vorderingensaldo van de Vlaamse lokale overheden en hieromtrent onder meer cijfergegevens beschikbaar stelt.

1.4 Schuldevolutie

Onder het hoofdstuk 5 *Financieel Beheer* van de algemene toelichting wordt de stand van de geconsolideerde schuld eind 2014 berekend op 18,8 miljard euro. Dat is een toename van 2 miljard euro t.o.v. eind 2013, toen de geconsolideerde schuld 16,8 miljard euro bedroeg. Voor 2015 wordt een verdere toename van de geconsolideerde schuld met 1,2 miljard euro verwacht, zodat eind 2015 de schuld van de Vlaamse overheid uitkomt op 20 miljard euro. Dit bedrag is overigens nog niet volledig. Zo moet volgens de meest recente gegevens van het INR ook de schuld m.b.t. de Deurganckdoksluis worden toegevoegd (cfr. 3.8).

In vorige legislaturen werd voor de schulddoelstelling verwezen naar het pact 2020 dat voorziet in een volledige afbouw van de geconsolideerde Vlaamse schuld tegen 2020. Het huidige regeerakkoord verwijst daar niet meer naar. Niettemin blijft het belangrijk dat een duidelijke doelstelling voor de beheersing van de schuld wordt vooropgesteld. Het regeerakkoord stelt dienaangaande: *Met het oog op het behoud van onze gunstige rating en de duurzaamheid van de Vlaamse financiën, beperken we tegen het einde van de legislatuur de geconsolideerde schuld, PPS-schuld en waarborgen tot een globaal plafond ten belope van een percentage van de ontvangsten.*

Het Rekenhof herhaalt in dat verband de aanbevelingen die het heeft geformuleerd bij het onderzoek van de initiële begroting 2015:

- die algemeen geformuleerde doelstelling zo vlug mogelijk te concretiseren en het beleid inzake de geconsolideerde Vlaamse schuld daarop af te stemmen;
- over de doelstelling overleg te plegen met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten, aangezien die zal moeten worden ingepast in de globale doelstelling inzake schuldontwikkeling van de gezamenlijke Belgische overheid, die aan Europees vastgestelde normen moet voldoen;
- het hoofdstuk *Financieel Beheer* van de algemene toelichting uit te breiden tot een hoofdstuk dat een algemener beeld schetst van de evolutie van de financieel-economische toestand van de Vlaamse overheid, waarbij naast de evolutie van de schuldtoestand ook de evolutie van de zogenaamde *contingent liabilities* wordt toegelicht, zoals waarborgen en opbouw van off-budgetverplichtingen in het kader van PPS en alternatieve financiering.

² Zie Verslag over de budgettaire evolutie van de Lokale Overheden van maart 2014.

³ Dat aandeel wordt volgens het akkoord door de HRF geïdentificeerd n.a.v. de jaarlijkse evaluatie van de naleving van de verbintenissen door de akkoordsluitende partijen.

2 Analyse van de ontvangsten

2.1 Algemeen

In de initiële begroting 2015 namen de ESR-geconsolideerde ontvangsten met 10,7 miljard (39%) toe in vergelijking met de aangepaste begroting 2014. Die evolutie was toen grotendeels het gevolg van de zesde staatshervorming en de gewijzigde bijzondere financieringswet (BFW). In de huidige aanpassing van de begroting dalen de geraamde ontvangsten van 38,3 miljard euro naar 37,6 miljard euro (-0,7 miljard euro).

De tabel hieronder toont de evolutie van de ESR-geconsolideerde ontvangsten voor de belangrijkste ontvangstencategorieën.

Tabel 3 – Evolutie van de ESR-geconsolideerde ontvangsten (in duizend euro)

	2015 initieel (a)	2015 aangepast (b)	2015 aangepast t.o.v. 2015 initieel (b) - (a)	2015 aangepast t.o.v. 2015 initieel 2015 initieel = 100	2015 aan- gepast Pct. totaal
PB- en btw-toewijzing gemeenschap, inclusief, voor 2015, de nieuwe federale dotaties	20.105.700	19.703.574	-402.126	98,00	52,38%
PB-toewijzing gewest	2.913.542	2.891.662	-21.880	99,25	7,69%
Opcentiemen	7.466.983	7.058.633	-408.350	94,53	18,77%
Andere dotaties en transfers van de federale overheid	81.968	80.279	-1.689	97,94	0,21%
Gewestelijke belastingen	5.588.856	5.586.642	-2.214	99,96	14,85%
Lottomiddelen	33.754	33.463	-291	99,14	0,09%
Andere niet-fiscale algemene ontvangsten	435.659	457.839	22.180	99	1,22%
Toegewezen ontvangsten	150.398	167.537	17.139	111,40	0,45%
Ontvangsten ministeries	36.776.860	35.979.629	-797.231	97,83	95,65%
Ontvangsten te consolideren instellingen	1.518.713	1.636.193	117.480	111	4,35%
Totaal ontvangsten	38.295.571	37.615.822	-679.751	98,22	100%

De bijstelling volgt enerzijds uit de impact van de negatieve evolutie van de macro-economische parameters uit de BFW op de toewijzingen en de nieuwe dotaties (-424 miljoen euro) en anderzijds uit de geactualiseerde lagere inschatting van de opbrengst van de aanvullende opcentiemen (-408 miljoen euro). De raming bij de gewestbelastingen blijft (bijna) constant op 5,59 miljard euro. Op die belangrijke ontvangstencategorieën, die samen 93,7% van de middelen uitmaken, wordt op de volgende bladzijden dieper ingegaan.

De ontvangsten uit de Lottomiddelen (ca. 33 miljoen euro), de andere niet-fiscale ontvangsten (ca. 458 miljoen euro) en de toegewezen ontvangsten (ca. 168 miljoen euro) geven geen aanleiding tot opmerkingen.

2.2 Ontvangsten op basis van de bijzondere financieringswet

De BFW spreekt niet meer over de samengevoegde en gedeelde belastingen, wel over toewijzingen van belastingen en heffingen. De vroegere gedeelde belastingen zijn omgezet in de btw- en PB-toewijzingen aan de gemeenschappen. Het is beter de nieuwe gemeenschapsdotaties (afzonderlijk toegekend op basis van behoefte-evoluties) in te delen onder de specifieke dotaties, aangezien zij niet onder die toewijzingen vallen. De vroegere samengevoegde belastingen (+40% van de middelen voor de overgedragen fiscale uitgaven) zijn vervangen door de opcentiemen. De nieuwe PB-toewijzing aan de gewesten bevat nu de nieuwe bedragen toegekend voor de tewerkstelling samen met de bedragen voor de vroeger in het Lambermontakkoord overgedragen bevoegdheden. Het is beter de termen samengevoegde belastingen en gedeelde belastingen niet meer te gebruiken in het kader van de nieuwe BFW.

De macro-economische parameters voor de vaststelling van de definitieve bedragen 2014 en de aangepaste bedragen 2015 werden overgenomen van de economische begroting van 12 februari 2015. De tabel hieronder geeft een overzicht van de belangrijkste gebruikte parameters.

Tabel 4 – Gebruikte parameters

	2014 aangepast (Vlaams)	2014 aangepast (federaal)	2015 initieel (Vlaams)	2015 initieel (federaal)	2014 definitief (Vlaams en federaal)	2015 aangepast (Vlaams en federaal)
Inflatie (CPI)	0,80%	0,60%	1,30%	1,30%	0,34%	0,00%
Economische groei (bbp)	1,40%	1,10%	1,50%	1,50%	1,00%	1,00%
Fiscale capaciteit PB (FC)	63,06%	63,32%	63,06%	63,32%	63,32%	63,32%
Begrotingsjaar = aj-1	(aj 2012)	(aj 2013)	(aj 2012)	(aj 2013)	(aj 2013)	(aj 2013)
Verdeelsleutel onderwijs (leerlingen)	56,50%	56,49%	56,43%	56,51%	56,49%	56,51%
MIN 18-jarigen (DENAT)	105,3325	105,3525	106,1339	105,6450	105,3696%	105,6758%
Pendelaars naar Brussel	62,00%	63,16%	62,93%	62,93%	63,16%	62,93%
Belasting Staat			28.730.215 (aj 2015)	28.964.250 (aj 2015)		27.159.035 (aj 2015)
0 t.e.m. 18-jarigen			1.325.754	1.325.754		1.322.028
+80-jarigen			323.531	323.531		325.398

2.2.1 PB- en btw-toewijzingen en federale dotaties

Het Rekenhof heeft de aangepaste raming vergeleken met de federale aangepaste raming en daarbij geen verschillen vastgesteld. In de tabel hieronder volgt een vergelijking tussen de aangepaste raming en de initiële Vlaamse en federale raming.

Tabel 5 – Evolutie en vergelijking PB- en btw-toewijzingen en nieuwe federale dotaties (in duizend euro)

	2015	2015	2015	2015
	Aangepaste begroting (Vlaams/federaal) (a)	Initiële begroting (Vlaams) (b)	Initiële begroting (federaal)	Vershil aangepast/initieel (a-b)
Gemeenschap				
PB- en btw-toewijzing	13.485.815	13.779.188	13.830.568	-293.373
Afrekening 2014	-45.480	-59.541	0*	14.061
Berekend bedrag PB	5.090.819	5.187.640	5.204.069	-96.821
Berekend bedrag btw	8.390.828	8.585.779	8.560.867	-194.951
Overgangsmechanisme	134.111	149.773	150.095	-15.662
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen*	-84.463	-84.463	-84.463	0
Federale dotaties uitgaven-begroting	6.217.759	6.326.512	6.328.288	-108.753
Gezinsbijslag**	3.561.879	3.627.729	3.627.729	-65.850
Ouderenzorg	2.142.763	2.175.011	2.176.787	-32.248
Gezondheidszorg	461.379	472.034	472.034	-10.655
Ziekenhuisinfrastructuur	0	0	0	0
Justitiehuisen	51.738	51.738	51.738	0
Interuniversitaire attractiepolen	0	0	0	0
Totaal Gemeenschap	19.703.574	20.105.700	20.158.856	-402.126
Gewest				
PB-toewijzing	2.891.662	2.913.542	3.009.965	-21.880
Afrekening 2014	-23.558	-34.166	0*	10.608
Berekend bedrag PB	437.884	440.692	440.692	-2.808
Tewerkstelling	1.606.527	1.649.455	1.656.486	-42.928
60% fiscale uitgaven	1.158.061	1.153.146	1.158.061	-4.915
Overgangsmechanisme	-257.048	-265.381	-215.070	-8.333
Bijdrage aan pendelfonds	-30.204	-30.204	-30.204	0
Totaal gemeenschap en gewest	22.595.236	23.019.242	23.168.821	-424.006

*Omdat federaal het vermoedelijke bedrag 2014 op hetzelfde moment werd vastgesteld als het aangepaste bedrag 2014 kwam de vermoedelijke afrekening 2014 in de federale initiële raming uit op 0.

De federale raming bevat de responsabiliseringsbijdrage onder de PB-toewijzing aan de gewesten.

**De kosten voor het administratief beheer en de betaling van de gezinsbijslagen zijn verwerkt via de uitgaven.

Het Vlaamse aangepaste bedrag 2014 ging nog uit van een hogere inflatie en groei en een ongunstiger PB-verdeelsleutel dan het federale aangepaste/vermoedelijke bedrag, dat bij de opmaak van de begroting 2015 werd bepaald. Het Vlaamse aangepaste bedrag 2014 oversteeg daardoor het federaal geraamde bedrag met ca. 94 miljoen euro (*overschatting ontvangsten 2014*). Bij het in mindering brengen van het aangepaste bedrag 2014 om de definitieve afrekening 2014 te berekenen, neemt de Vlaamse overheid toch de federale aangepaste bedragen 2014 over. Die handelwijze is correct⁴.

Bij het vaststellen van het *definitieve bedrag 2014* gebruikt de Vlaamse overheid nu dezelfde parameters als de federale overheid, wat leidt tot hetzelfde resultaat voor het definitieve

⁴ De begrotingsuitvoering 2015 zal in principe de aangepaste bedragen 2015 en de definitieve afrekening 2014 bevatten zoals die momenteel door de federale overheid wordt berekend/geraamd.

bedrag 2014. Dat bedrag ligt 424 miljoen euro lager dan de initiële Vlaamse raming en zelfs 574 miljoen lager dan de initiële federale raming.

Voor de nieuwe bevoegdheden en dotaties is er een overgangsregeling tot 31 december 2015 (artikel 75, §1 quater) en zijn er protocols afgesloten, waardoor er federale inhoudingen gebeuren. De begroting raamt de bruto-ontvangsten en de uitgaven. De verwerking in het kasbeheer en in de boekhouding dient transparant te gebeuren. Voor enkele belangrijke bevoegdheden (gezinsbijslagen, dienstencheques) zijn tot eind april 2015 voor de uitgaven nog geen uitvoeringsgegevens geboekt in de boekhouding van de Vlaamse overheid. Het Rekenhof dringt er op aan ook voor die begrotingsartikelen de uitvoering zonder uitstel (artikel 26 van het rekendecreet) te boeken om tegemoet te komen aan artikel 21, tweede lid, van het rekendecreet dat stipuleert dat de begrotingsopvolging tot doel heeft een permanente voortgangscontrole en -rapportering te waarborgen van de ontvangsten en de uitgaven.

2.2.2 Andere federale dotaties

Het Rekenhof heeft de aangepaste raming vergeleken met de federale aangepaste raming en daarbij geen verschillen vastgesteld. In de tabel hieronder volgt een vergelijking tussen de aangepaste raming en de initiële Vlaamse en federale raming.

Tabel 6 – Evolutie en vergelijking andere federale dotaties (in duizend euro)

	2015	2015	2015	2015
	Aangepast (Vlaams/federaal) (a)	Initieel (Vlaams) (b)	Initieel (federaal)	Verskil aangepast/ initieel (a-b)
Gemeenschap				
<i>Plantentuin Meise</i>	6.570	6.712	6.712	-142
<i>Afrekening 2014</i>	-23	-32	0*	9
<i>Buitenlandse studenten</i>	36.698	37.271	37.271	-573
<i>Afrekening 2014</i>	-95	-73	0	-22
<i>Afrekening 2014 dotatie kijk- en luistergeld</i>	-1.509	-1.161	0	-348
Gewest				
<i>Financiële dienst verkeersbelastingen (gewest)</i>	14.731	14.961	14.961	-230
<i>Afrekening 2014</i>	-38	-29	0	-9
<i>Financiële dienst registratie en successierechten (gewest)</i>	23.945	24.319	24.319	-374
Totaal gemeenschap en gewest	80.279	81.968	82.270	-1.689

*Omdat federaal het vermoedelijke bedrag 2014 op hetzelfde moment werd vastgesteld als het aangepaste bedrag 2014 kwam de vermoedelijke afrekening 2014 in de federale initiële raming uit op 0.

De dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (ca. 585 miljoen euro) is vanaf 2015 geïntegreerd in de btw-toewijzing aan de gemeenschappen, de dotatie voor de tewerkstellingsprogramma's (261,6 miljoen euro) in de PB-toewijzing aan de gewesten.

De andere federale dotaties bevatten in 2015 nog de dotatie financiering onderwijs buitenlandse studenten (ca. 37 miljoen euro), de dotatie voor het overgenomen personeel van de verkeersbelastingen (ca. 15 miljoen euro), de dotatie voor de Nationale Plantentuin (ca. 7 miljoen euro) en de dotatie voor het overgenomen personeel en de registratie- en successierechten (ca. 24 miljoen euro vanaf 2015). De evolutie en de raming van die ontvangsten gaf geen aanleiding tot opmerkingen.

De dotatie *dode hand* ter compensatie van de gedeerde onroerende voorheffing wegens de vrijstelling van staatseigendommen (artikel 78 BFW), geraamd op 651 duizend euro, is niet vermeld onder de specifieke dotaties, maar onder de *andere niet-fiscale algemene ontvangsten*.

2.2.3 *Bedrag gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting (opcentiemen)*

De hierna volgende tabel geeft de evolutie en vergelijking weer van de opcentiemen voor het Vlaamse Gewest.

Tabel 7 – Evolutie en vergelijking opcentiemen (in duizend euro)

	2015 Aangepast (Vlaams/federaal) (a)	2015 Initieel (Vlaams) (b)	2015 Initieel (federaal)	2015 Verschil aangepast/ initieel (a-b)
Gewest				
Opcentiemen (bruto)	7.058.633	7.466.983	7.527.835	-408.350
(Fiscale) uitgaven	-1.861.445	-1.934.294	-1.934.294	72.849
Opcentiemen (netto)	5.197.188	5.532.689	5.593.541	-335.501

De raming van de opcentiemen gebeurde op basis van de gegevens uit de onderstaande tabel.

Tabel 8 – Berekening van de opcentiemen (in duizend euro)

	2015 (aangepast (Vlaams/federaal))	2015 initieel (Vlaams)	2015 initieel (federaal monito- ring 15/7/2014)
(Vlaams aandeel belasting staat)	(25.297.590)	(26.795.921)	(27.029.956)
(+ fiscale uitgaven)	(1.861.445)	(1.934.294)	(1.934.294)
= (bruto) belasting staat	27.159.035	28.730.215	28.964.250
gereduceerde belasting staat = bruto belasting staat: x (1-0,2599) (autonomiefactor art. 5/2, §1, BFW))	20.100.402	21.263.232	21.436.441
opcentiemen bruto: x 35,117% (art. 81quater BFW)	7.058.658*	7.467.009*	7.527.835
opcentiemen netto: bruto - fiscale uitgaven	5.197.213*	5.532.715*	5.593.541

* De opcentiemen in de initiële begroting zijn 26.000 euro lager en in de aangepaste begroting 25.000 euro lager omdat niet werd afgerond naar de derde hogere decimaal zoals artikel 81quater BFW⁵ voorschrijft. Het niet afgeronde opcentiemenpercentage bedraagt 35,11688.

De raming van (het voorschot van) de opcentiemen voor het Vlaams Gewest is 408 miljoen lager dan bij de initiële begroting.

⁵ Artikel 81quater BFW: Voor de aanslagjaren 2015 en volgende zijn de volgende regels van toepassing tot wanneer de gewesten hun eigen regels hebben aangenomen inzake gewestelijke opcentiemen, alsmede inzake elke gewestelijke belastingvermeerdering, korting of belastingvermindering of elk belastingkrediet:
1° de gewestelijke opcentiemen zijn gelijk aan de breuk met in de teller de autonomiefactor zoals bepaald in artikel 5/2, §1, en in de noemer de factor 1 min de autonomiefactor. De gewestelijke opcentiemen worden uitgedrukt in procent en worden afgerond op de hogere of de lagere derde decimaal naargelang het cijfer van de vierde decimaal al of niet 5 bereikt.

De gewestelijke personenbelasting van een begrotingsjaar is die van het aanslagjaar met hetzelfde jaartal. Omdat het bedrag ervan pas in de tweede helft van het volgende jaar bekend is, moet tijdens het begrotingsjaar noodzakelijk met voorschotten worden gewerkt⁶. In de financieringswet is bepaald dat de in de federale begroting ingeschreven voorschotten moeten beantwoorden aan het vermoedelijke bedrag van de gewestelijke personenbelasting en dat dit bedrag moet worden geraamd volgens een methode vastgelegd bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad en met de gewestregeringen.

Dat overleg is nog lopende zodat het koninklijk besluit nog niet is getroffen. De voorschotten werden in de initiële federale begroting geraamd met een methode die werd gebruikt bij de onderhandelingen over het institutioneel akkoord. Deze methode werd echter op een verschillende wijze toegepast bij de aangepaste federale begroting.

Wat de gewestelijke opcentiemen betreft, wordt het vermoedelijke bedrag bepaald door de raming van het bedrag van de belasting Staat⁷. Wanneer de gewesten niet zelf hun opcentiemen bepalen, wordt immers het bedrag van de opcentiemen verkregen door toepassing van de autonomiefactor⁸ op de belasting Staat en die autonomiefactor is in de financieringswet voor de aanslagjaren 2015, 2016 en 2017 vastgesteld op 25,990%⁹.

De methode die voor de raming van de belasting Staat wordt gehanteerd¹⁰, bestaat er telkens in dat voor een staal van belastingplichtigen, verdeeld over de drie gewesten, een simulatie wordt gemaakt van wat de belasting Staat zou opleveren¹¹. De resultaten van deze simulatie – die berust op gegevens van een volledig, en dus afgesloten aanslagjaar – worden vervolgens geëxtrapoleerd naar het aanslagjaar 2015.

Voor het totaalbedrag voor de drie gewesten gebeurt die extrapolatie aan de hand van de parameters inflatie, reële groei van het belastbaar inkomen en elasticiteit van de personenbelasting ten aanzien van het belastbaar inkomen. Voor de verdeling van het totaalbedrag onder de gewesten wordt elk hun aandeel uit de simulatie geëxtrapoleerd op basis van de reële groei van het gewestelijke belastbaar inkomen en de gewestelijke elasticiteit van de belasting ten aanzien van het belastbaar inkomen¹².

Voor de initiële begroting was het staal belastingplichtigen 1/20 van de totale populatie (ca. 340.000 dossiers) en dateerden de gegevens van het aanslagjaar 2011. Voor de aangepaste begroting was het staal 1/200 (ca. 34.000 dossiers) en zijn de gegevens die van het aanslagjaar 2013.

Voor het aanslagjaar 2015 is het echter mogelijk het bedrag van de opcentiemen van de drie gewesten te ramen, zonder berekening van de belasting Staat. Dit kan omdat de gewesten

⁶ De voorschotten worden nadien verrekend met de werkelijk geïnde gewestelijke personenbelasting.

⁷ De belasting Staat wordt verkregen door toepassing van het federale belastingtarief op het gezamenlijk belastbaar inkomen en na aanrekening van een aantal federale belastingverminderingen (art. 5/2, §2, van de financieringswet).

⁸ De autonomiefactor is gelijk aan een breuk, met in de teller een aantal grootheden uit de oude financieringswet, namelijk de *juste retour* en een gedeelte van de *negatieve term*, en een gedeelte van de gewestelijke fiscale uitgaven, en in de noemer de belasting Staat van het aanslagjaar 2015 (art. 5/2, §1, van de financieringswet).

⁹ Dat percentage is evenwel maar voorlopig. In 2018 wordt de autonomiefactor definitief vastgesteld en wordt voor de voorbije aanslagjaren het verschil tussen de voorlopige en de definitieve factor verrekend (art. 5/4, zesde tot negende lid van de financieringswet).

¹⁰ De methode wordt beschreven in nota's van de Stafdienst Beleidsexpertise en –ondersteuning van de FOD Financien, resp. van 26 juni 2014 voor de initiële begroting en van 31 maart 2015 voor de aangepaste begroting.

¹¹ Voor de aangepaste begroting werd de simulatie uitgevoerd met het programma SIRE dat is ontwikkeld door genoemde stafdienst van de FOD Financien. Wat de initiële begroting betreft wordt in de nota verwezen naar de "simulator van de NBB".

¹² De gewestelijke elasticiteiten zijn vastgesteld met hetzelfde programma SIRE.

in 2015 geen gebruik maakten van de mogelijkheid hun opcentiemen te differentiëren volgens belastingschijven en percentages die ze zelf hebben vastgesteld. Hierdoor kan het totaalbedrag van de opcentiemen van de drie gewesten worden verkregen door toepassing van de definitieve autonomiefactor zoals gedefinieerd in de financieringswet op de belasting Staat. Dat totaalbedrag is voor het aanslagjaar 2015 gelijk aan de teller van de autonomiefactor¹³, waarvan de termen kunnen worden berekend¹⁴.

Met de parameters van de aangepaste begroting bedraagt het totaalbedrag van de opcentiemen voor het aanslagjaar 2015 voor het Vlaams Gewest bijgevolg 5.240,3 miljoen euro, na aftrek van de gewestelijke fiscale uitgaven¹⁵. Dit bedrag ligt 43,1 miljoen euro hoger dan het bedrag van 5.197,2 miljoen euro uit de aangepaste begroting.

De federale raming van de voorschotten gaat uit van de netto-opcentiemen. De Vlaamse overheid boekt de bruto-ontvangsten en neemt de *fiscale uitgaven* op als uitgaven in de uitgavenbegroting. Die werkwijze is verdedigbaar zolang de voorgeschreven koninklijke besluiten nog niet zijn uitgevaardigd en biedt wellicht zelfs meer duidelijkheid. Er is echter een advies van het INR¹⁶ dat stelt dat de opcentiemen en de fiscale uitgaven ESR-matig slechts als ESR-ontvangst en als ESR-uitgave kunnen worden geboekt vanaf de herfst 2016, op het ogenblik dat de inkohierungen van aanslagjaar 2015 een aanvang nemen. De voorschotten gelden enkel als kasontvangsten. Het Rekenhof wijst erop dat de ontvangsten en uitgaven toch in de Vlaamse begroting worden geraamd (en zullen worden aangerekend) en dat dus de nodige rechtzettingen via afspraken met de federale overheid dienen te gebeuren in de ESR-rapportering van België naar Europa¹⁷.

2.3 Gewestelijke belastingen

De gewestelijke belastingen maken in 2015 14,9% van de geconsolideerde ontvangsten uit. Ze worden geraamd op 5.586,6 miljoen euro (begrotingsontvangsten = ESR-ontvangsten), een minieme daling van 2,2 miljoen euro tegenover de initiële begroting 2015. De tabel hieronder geeft een overzicht van de evolutie van deze ontvangsten.

---

¹³ De belasting Staat van het aanslagjaar 2015 in de noemer van de autonomiefactor valt bij toepassing van de autonomiefactor op de belasting Staat van datzelfde aanslagjaar 2015 tegenover elkaar weg.

¹⁴ Zie voetnoot 9.

¹⁵ Het is aangewezen dit in de financieringswet ingeschreven voorlopige bedrag te hanteren aangezien hetzelfde bedrag in aanmerking wordt genomen voor het gedeelte van de toegewezen personenbelasting van artikel 35*decies*. Voor het Vlaams Gewest gaat het om een bedrag van 1983,8 miljoen euro. Het definitieve bedrag zal einde 2016 worden vastgesteld en voor 2015 en 2016 zal een afrekening worden gemaakt.

¹⁶ Advies van 10 februari 2015: de aanrekening van de gewestelijke personenbelasting gebeurt op het ogenblik dat het verschuldigde bedrag effectief wordt vastgesteld, zijnde het ogenblik van de vaststelling van het te inkohieren bedrag.

¹⁷ Advies Hoge Raad van Financiën van maart 2015, pag. 20-21.

Tabel 9 – Evolutie gewestelijke belastingen (in duizend euro)

Begrotingsontvangsten = ESR-ontvangsten	2014	2015	2015	2015 aanpassing	
	realisatie	initieel	aangepast	t.o.v. 2015 initieel	
	(a)	(b)	(c)	2015 initieel = 100	(c)-(b)
Geïnd door de federale overheid					
Belasting op de spelen en weddenschappen	30.443	36.169	36.169	100,00	0
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	26.009	28.406	28.406	100,00	0
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	32	0	0		0
Registratierechten	2.019.045				
Hypotheekrechten	152.296				
Eurovignet	27.464	29.039	28.689	98,79	-350
Schenkingsrechten	301.557				
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	1.417.065				
Totaal	3.973.911	93.614	93.264	99,63	-350
Eigen inning					
Jaarlijkse verkeersbelasting	997.120	999.501	999.549	100,00	48
Belasting op inverkeerstelling	200.544	200.544	200.544	100,00	0
Eurovignet	54.092	53.173	53.954	101,47	781
Onroerende voorheffing	104.633	106.676	107.100	100,40	424
Erfbelastingen		1.595.905	1.595.905	100,00	0
Registratiebelastingen op verkopen en verdelingen		2.044.734	1.986.119	97,13	-58.615
Schenkingsrechten		343.594	390.086	113,53	46.492
Registratie op hypotheekvestigingen		151.115	160.121	105,96	9.006
Totaal eigen inning	1.356.389	5.495.242	5.493.378	99,97	-1.864
Totaal gewestelijke belastingen	5.330.268	5.588.856	5.586.642	99,96	-2.214

De ramingen zijn gebaseerd op de economische vooruitzichten die door het Federaal Planbureau in februari 2015 zijn gepubliceerd, op de realisaties van begrotingsjaar 2014 en op de ramingen van de FOD Financiën voor het begrotingsjaar 2015.

Het Rekenhof stelde bij het onderzoek van de initiële begroting 2015 vast dat de erfbelastingen en registratiebelastingen die vanaf 2015 ook door Vlabel worden geïnd, steunen op de federale ramingen, die werden verhoogd met in totaal 18 miljoen euro omdat er wordt uitgegaan van een efficiëntere inning door Vlabel. Het stelde ook dat enige voorzichtigheid is geboden, aangezien in het verleden al is gebleken (bv. bij de onroerende voorheffing) dat de introductie van een nieuwe belasting op het Vlaams fiscaal platform in de beginfase kan

leiden tot een vertraagde inning. Zo heeft de overname van de inning van de erfbelastingen en registratiebelastingen vanaf 1 januari 2015 in de eerste maanden van 2015 geleid tot vertragingen bij de inkohiering.

De registratiebelastingen vertoonden in de initiële middelenbegroting 2015 een stijging van 7,2% (inclusief de geraamde meeropbrengst van 9 miljoen euro door efficiëntiewinsten bij Vlabel). Die aanzienlijke toename werd niet toegelicht. Volgens het Rekenhof verdiende het te verwachten negatieve effect van bepaalde ontwikkelingen op de registratierechten nochtans nadere uitleg, zoals de mogelijke gevolgen van de nieuwe regeling inzake de woonbonus op het aantal en de waarde van verkooptransacties, alsook de verlaging van bepaalde verdelingsrechten van 2,5% naar 1%. Ter gelegenheid van de aanpassing van de middelenbegroting 2015 worden de ramingen naar beneden herzien met ongeveer 3% voor verkooprecht, verdelrecht en schenkbelasting en naar boven herzien met bijna 6% voor het hypotheekrecht. Zelfs rekening houdend met de geraamde meerinkomst van 56,8 miljoen euro door verlaagde schenkingsrechten en een geraamde extra opbrengst van 2,7 miljoen euro door een groot aantal onroerend goedtransacties van VMM aan Aquafin, voorziet de aangepaste middelenbegroting in een kleine daling van de ontvangsten aan registratiebelastingen met 3,1 miljoen euro.

De programmatoelichting maakt melding van de geraamde toename van de opbrengsten van de schenkbelasting met ongeveer 56,8 miljoen euro, maar er wordt nauwelijks of niet toegelicht hoe de Vlaamse Regering tot die raming komt. Op zijn vraag bekwam het Rekenhof de berekening vanwege het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor Financien en Begroting.

2.4 Leningopbrengsten

Waar de initiële middelenbegroting ervan uitging dat het niet nodig zou zijn om in begrotingsjaar 2015 nieuwe lange termijnleningen aan te gaan, voorziet de aangepaste middelenbegroting in leningopbrengsten voor een bedrag van 1,6 miljard euro. Voor het eerst wordt een belangrijk deel van deze leningopbrengsten aangewend voor de centrale schuldfinanciering ten behoeve van sommige rechtspersonen die behoren tot de consolidatiekring Vlaamse overheid, namelijk VIPA (641,8 miljoen euro), VMSW (550,8 miljoen euro) en VWF (218,5 miljoen euro). Verwacht wordt dat de centrale schuldfinanciering de rentekost van de leningen zal verlagen, wat een besparing oplevert voor de (geconsolideerde) Vlaamse overheid. Binnen de algemene middelenbegroting zijn hiervoor de nodige kredieten voorzien, maar noch in de begroting van VIPA, VMSW of VWF komt de herfinanciering op een transparante wijze tot uiting:

- De begroting van VWF vermeldt slechts een kredietverstrekking van 30 miljoen euro via de Vlaamse overheid;
- De begroting van VMSW voorziet nog geen opname van leningen binnen de sector overheid. In de beleidsdomeintoelichting wordt enkel vermeld dat *“aansluitend op de opname van de VMSW in de Vlaamse consolidatiekring, wordt onderzocht hoe de funding van de VMSW binnen deze nieuwe context optimaal kan worden georganiseerd. Er is voorzien dat het Vlaams Gewest schulden zal opnemen en het opgenomen kapitaal ter beschikking zal stellen van de VMSW.”*
- De beleidsdomeintoelichting bij de begroting van VIPA vermeldt een afname van de dotatie van de alternatieve financiering met 19,3 miljoen euro *“ten gevolge van de geraamde interestbesparing door de operatie van de eenmalige uitbetaling van de alternatieve subsidies waarvoor de regelgeving in ontwikkeling is.”* De toekenning van de midde-

len en de uitkering van de eenmalige subsidies blijken echter niet in de VIPA-begroting.

3 Analyse van de uitgaven

3.1 Decretale bepalingen

Ontbrekende decretale bepaling

Het ontwerpdecreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor 2015 bevat geen bepaling die de vermindering van de uitgaven onder titel III met 173.000 euro goedkeurt.

Artikel 11 en artikel 23

Artikel 11 is deels een herhaling van wat was voorzien in artikel 12, tweede lid van het initiële uitgavendecreet. Er is echter een belangrijk verschil: daar waar de machtiging aan de Vlaamse Regering initieel was beperkt tot een omzetting van leningsmachtigingen naar begrotingskredieten, geeft de aangepaste tekst voor de alternatief gefinancierde investeringsprogramma's een ongelimiteerde machtiging aan de Vlaamse Regering om nieuwe begrotingsartikels te creëren. Dat stemt niet overeen met het budgetrecht van het Vlaams Parlement. Zoals voor andere door de decreetgever gemachtigde begrotingswijzigingen die de Vlaamse Regering doorvoert (cf. herverdelingen), moeten die wijzigingen aan het Vlaams Parlement en het Rekenhof worden meegedeeld. Het Rekenhof beveelt aan artikel 11 als volgt te redigeren:

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om voor te consolideren instellingen met een gewaarborgde leningsmachtiging – of te consolideren alternatief gefinancierde investeringsprogramma's - de bedragen voor de gewaarborgde leningsmachtiging of de investeringsbedragen van de alternatief gefinancierde investeringsprogramma's waarvoor het Vlaams Parlement een machtiging heeft verleend al dan niet gedeeltelijk in te schrijven op nieuw te creëren begrotingsartikels, om zo zelf voor deze financiering te zorgen en deze bedragen te kunnen doorgeven. De beslissingen die met toepassing van die bepaling worden genomen, moeten binnen vijftien kalenderdagen worden meegedeeld en verantwoord door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement, met afschrift aan het Rekenhof.

Het bij artikel 23 vervangen artikel 35, §2, van het initiële uitgavendecreet lijkt in belangrijke mate samen te vallen met artikel 11. Die bepaling kan worden geschrapt of herschreven met verwijzing naar artikel 11.

Artikel 22

In het kader van de volledigheid en transparantie van de begroting is het positief dat er in de aangepaste uitgavenbegroting ook een verbintenis machtiging wordt ingeschreven voor het kapitaalgesubsidieerde deel van het uitvoeringsprogramma huur en het uitvoeringsprogramma bijzondere sociale leningen van de VMSW. Op die manier wordt de begrotingsautoriteit van het Vlaams Parlement gerespecteerd voor de volledige investeringsprogramma's van deze recent te consolideren instelling en niet alleen voor de kapitaalsubsidies. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de opmerkingen uit het verslag van het Rekenhof: *Sociale woningen: beleid en financiering*¹⁸.

---

¹⁸ 37-E (2014-2015) – Nr. 1

Artikel 28

Bij het onderzoek van de initiële begroting merkte het Rekenhof op dat artikel 35, §4, tweede lid, van het rekendecreet expliciet stelt dat de Vlaamse Regering categorieën van uitgaven kan bepalen die zijn vrijgesteld van het voorafgaand visum van de controleur van de vastleggingen. Dat is geregeld bij artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2011 betreffende de boekhoudregels en de aanrekeningregels die van toepassing zijn op de Vlaamse ministeries en de diensten met afzonderlijk beheer en betreffende de controle op de vastleggingskredieten, zoals gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2014 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering betreffende de financiën en de begrotingen. Het stelde ook vast dat onder artikel 66 van het ontwerp van uitgavendecreet 2015 drie nieuwe bepalingen voorkwamen. Het Rekenhof beval aan de bepalingen onder dat artikel zoveel mogelijk op te nemen in het voornoemde besluit.

De Vlaamse Regering heeft geantwoord dat de suggestie van het Rekenhof terecht is. Naar aanleiding van de volgende aanpassing van de genoemde besluiten van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2011, zouden de bedoelde aanpassingen worden verwerkt. Dit is nog niet gebeurd. Uit de voorliggende begrotingsaanpassing blijkt zelfs een verdere uitbreiding van artikel 66 van de initiële uitgavenbegroting 2015 door toevoeging van een 5°.

3.2 Beleidsdomein Financiën en Begroting

Programma CB – Provisies

De Vlaamse Regering voorziet in een nieuwe buffer voor betaalincidenties voor een bedrag van 100 miljoen euro. Het Rekenhof stelde vast dat die provisie niet wordt meegeteld in de berekening van het vorderingensaldo. Er wordt dus impliciet verondersteld dat de buffer voor betaalincidenties niet zal worden aangewend. Uit de analyse van de aangepaste begroting (cfr. infra) blijkt echter nu al dat de geraamde betaalkredieten in verschillende beleidsdomeinen niet toereikend zullen zijn om de bestaande verplichtingen te voldoen.

Die correctie van het vorderingensaldo wordt niet op een transparante wijze doorgevoerd. Ze is in tabel 6-5 van de algemene toelichting opgenomen onder de te elimineren interne stromen (dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring) in plaats van afzonderlijk te worden weergegeven.

Programma CE – Opvolgen en optimaliseren van de financiële situatie van de Vlaamse overheid

Participaties

Op 24 april 2005 keurde de Vlaamse Regering de begrotingsaanpassing 2015 goed. Op diezelfde datum besliste de Vlaamse Regering om in te tekenen op een kapitaalverhoging van 50 miljoen euro bij PMV nv om het kapitaal van ARKImedes-Fonds II nv te verhogen. Zij ging ook akkoord met de integratie van de nv Vlaams Energiebedrijf (VEB) in de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV), waarbij het kapitaal van het VEB met 150 miljoen euro wordt verminderd en het beschikbare vastleggingskrediet ten belope van 150 miljoen euro wordt toegewezen aan PMV, dat met dit bedrag een bijkomende kapitaalverhoging zal doorvoeren.

De aangepaste begroting 2015 houdt slechts ten dele rekening met die verrichtingen. Voor de kapitaalverhoging in het kader van ARKImedes-Fonds II van 50 miljoen euro wordt wel in een betaalkrediet (VEK) van 25 miljoen euro voorzien, maar ontbreekt het beleidskrediet

(VAK) van 50 miljoen euro. Voor de kapitaalverhoging met 150 miljoen euro bij de integratie van het VEB wordt het overgedragen vastleggingskrediet van 150 miljoen, dat initieel was bestemd voor volstorting van het kapitaal van het VEB, herbestemd naar PMV. Bij een kapitaalverhoging van een naamloze vennootschap moet op ieder aandeel dat overeenstemt met inbreng in geld minimum een vierde worden gestort. Dat vereist een bijkomend betaalkrediet (VEK) van 37,5 miljoen euro. Het begrotingsakkoord stelt als voorwaarde dat dit bedrag wordt gevonden door een herverdeling binnen de vereffeningskredieten van de participaties opgenomen onder artikel CBo-1CEX2AA-PA (participaties – actief schuldbeheer). De toelichting bij dat artikel van het beleidsdomein Financiën en Begroting geeft echter aan dat het volledige betaalkrediet al voor specifieke participaties is bestemd. Een herverdeling naar PMV heeft tot gevolg dat één of meer van die transacties wordt uitgesteld.

Intrestlasten

Bij de berekening van het benodigde krediet op artikel CBo-1CEB2AA-WT wordt enerzijds geen rekening gehouden met een gedeelte (383 miljoen euro) nieuwe EMTN leningen die gepland zijn in de loop van 2015 en wordt anderzijds de kostprijs van de zichtrekening relatief hoog ingeschat gelet op de huidige lage rentestand.

Onder dit artikel zijn ook intresten opgenomen voor de centrale schuldfinanciering van sommige rechtspersonen (zie 2.4).

Vlaams Fonds voor de Lastendelging

Het Rekenhof stelde in zijn verslag bij de initiële begroting:

De algemene toelichting meldt dat het berekende krediet¹⁹ van 48,6 miljoen euro wordt verminderd met 22,4 miljoen euro. Er wordt geen overeenstemmende stijging van kredieten van de beleidsdomeinen gemeld.

Bij de berekening van de behoeften kon volgens de administratie geen rekening worden gehouden met mogelijke lasten uit het verleden die door de staatsvorming zouden worden overgeheveld van het federale niveau. De informatie daarover is te laat en onvolledig verstrekt.

Aangezien het aantal potentiële schadeclaims die ten laste kunnen vallen van het VFLD aanzienlijk is en bovendien opwaarts kan worden beïnvloed door de overdrachten in het kader van de zesde staatsvorming, is het risico reëel dat het VFLD dient in te teren op zijn reserves.

In de algemene toelichting bij de initiële begroting werd gesteld dat de Vlaamse Regering vanaf volgend jaar (2015) strenger zal toezien op het aanduiden van dossiers als lasten uit het verleden. Of, en in voorkomend geval, hoe dat wordt vertaald in een mogelijke aanpassing van regelgeving, werd niet vermeld.

De Vlaamse Regering antwoordde dat er werk wordt gemaakt van een aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de regelen betreffende de werking en het beheer van het Vlaams Fonds voor de Lastendelging om de voorziene besparingen te bewerkstelligen. De aanpassing van het besluit is in voorbereiding, maar er is nog geen definitieve goedkeuring.

---

¹⁹ Op basis van een behoefte-enquête uit begin 2014 wordt 35,8 miljoen euro nodig geacht bij ongewijzigd beleid, vermeerderd met 11 miljoen euro die overkomt van het rampenfonds en 1,7 miljoen euro van het landbouwrampenfonds.

Wat betreft het punt lasten uit het verleden die door de staatshervorming worden overgeheveld van het federale niveau, kon het VFLD meedelen dat rekening werd gehouden met de gegevens die door de verschillende beleidsdomeinen werden verstrekt bij de jaarlijkse enquête van het VFLD naar de dossiers die mogelijk (gedeeltelijk) budgettaire repercussies kunnen hebben voor het VFLD. De vraag blijft of er een volledige informatiedoorstroming is van de verschillende beleidsdomeinen naar het VFLD over de lasten uit het verleden die door de staatshervorming worden overgeheveld van het federale niveau.

In de voorliggende aanpassing van de begroting 2015 wordt de dotatie onveranderd gelaten.

Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU)

Het FFEU heeft een projectboekhouding waarbij de middelen worden opgevolgd en begrensd binnen de onderscheiden projecten. Bij drie projecten (0102 Fietspaden, 1202 Agion en 1302 Onroerend erfgoed) zijn de betaalverplichtingen voor 2015 6,8 miljoen euro hoger ingeschat dan het vooropgestelde kredietbedrag in de begrotingsaanpassing 2015.

3.3 Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie

Hermesfonds (Fonds voor Flankerend Economisch Beleid, FFEb)

In de begroting van het Hermesfonds is in bijna 195 miljoen euro aan vereffeningskredieten voorzien. Uit de jaarrekening van het Hermesfonds voor 2014 blijkt op het einde van 2014 nog een uitstaand bedrag van 782,5 miljoen euro. Daarvan wordt verwacht dat 206,4 miljoen euro in 2015 moet worden vereffend. De voorziene kredieten volstaan niet om te voldoen aan de verbintenissen van voorgaande jaren die in 2015 moeten worden vereffend. Voor verbintenissen die het Hermesfonds in 2015 aangaat, zijn er dus geen vereffeningskredieten beschikbaar. Het Rekenhof stelt zich dan ook de vraag of de begroting 2015 wel een realistisch beeld geeft.

Zo is voor 2015 binnen het Hermesfonds een vereffeningskrediet opgenomen ten bedrage van bijna 24 miljoen euro om aan de betalingsverplichting te voldoen voor de in 2014 goedgekeurde steun aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten. Met toepassing van het Vlaams Mitigatieplan 2013-2020, het oprichtingsdecreet van het Vlaams Klimaatfonds en het Regeerakkoord moet de compensatieregeling indirecte emissiekosten (*carbon leakage*) tot 2020 worden gefinancierd vanuit het Klimaatfonds. Omdat er nog altijd geen akkoord is tussen de federale regering en de gewesten over de verdeling van de veilingopbrengsten, kan er geen overdracht vanuit het Klimaatfonds naar het Hermesfonds worden gerealiseerd. Bij de bespreking in de Vlaamse Regering over de toekenning van steun aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten heeft de minister van Begroting op 14 april 2014 beslist om in afwachting van een akkoord de steun voor indirecte emissiekosten in te passen binnen het Hermesfonds en dus te pre-financieren. Het negatieve gevolg van die beslissing is tweeledig: enerzijds leidde ze tot een aanzienlijke overheveling van kredieten vanuit andere budgetposten naar de post *compensatie indirecte emissiekosten*, waardoor de aangegane engagementen ten behoeve van andere kerntaken van het Hermesfonds in het gedrang komen, anderzijds heeft die praktijk er mede toe geleid dat het Hermesfonds over onvoldoende vereffeningskredieten beschikt om in 2015 te voldoen aan zijn verbintenissen van voorgaande jaren en de verbintenissen die het in 2015 aangaat.

3.4 Beleidsdomein Onderwijs en Vorming

PPS Schoolinfrastructuur

De impact van het verstrengd Europees begrotingstoezicht opgenomen voor de scholenbouw via de PPS-constructie stijgt tot 465,2 miljoen euro tegenover 422,4 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2015. Bij de initiële begroting 2015 was dit gebaseerd op de Risk Assessment Planning (RAP)²⁰ van Scholen van Morgen. Uit bij de administratie ingewonnen informatie blijkt dat de inschatting gemaakt bij de begrotingsaanpassing ook gebaseerd is op de RAP 1501 (januari 2015), maar dat hierop een aantal correcties werden uitgevoerd. Zo wordt er onder meer rekening gehouden met prijsherzieningen (+), alsook de eenmalige vergoeding voor prijsherziening en intercalaire interesten (-)²¹. Het Rekenhof vraagt meer duidelijkheid ten aanzien van de correctie 'prijsherziening' in plus, daar de indexen die de basis vormen voor prijsherziening stabiel zijn gebleven of gedaald tegenover 2014.

Studiefinanciering (FDo-1FGE2AG-WT)

Wat de studiefinanciering betreft, herinnert het Rekenhof in de eerste plaats aan een opmerking die het bij de initiële begroting 2015 heeft gemaakt:

De kredieten op dit begrotingsartikel liggen in 2015 11,7 miljoen euro lager dan het begrotingsjaar 2014. De toelichting bij het begrotingsartikel vermeldt: het voorziene budget, om de school- en studietoelagen te betalen, bedraagt in 2015 ongeveer 140 miljoen euro. De uitgaven eind 2015 moeten dus met de grootste zorg worden opgevolgd. De toelichting vermeldt niet concreet hoe de daling van de kredieten voor deze (verplichte) uitgaven zal worden opgevangen. Er werd daarna een amendement goedgekeurd om de kredieten op het begrotingsartikel te verhogen.

In de programmatoelichting bij de begrotingsaanpassing wordt vermeld:

Het bedrag op dit artikel is in functie van het aantal te verwerken aanvragen en is bijgevolg open end. Een aantal onzekere factoren die het budget bijkomend kunnen belasten zijn:

- *Het tijdstip waarop burgers vangnetdossiers kunnen vervolledigen, kan tot 31 december 2015.*
- *Opstart van het nieuwe aanvraagjaar 2015-2016, startend vanaf 1 augustus 2015.*

Die onzekerheden doen vragen rijzen naar de toereikendheid van het krediet.

UZ Gent

Het UZ Gent ontvangt jaarlijks een toelage van de Vlaamse Gemeenschap voor het dekken van de uitgaven die voortvloeien uit de terbeschikkingstelling van de gebouwen. Het UZ Gent moet op zijn beurt een gebruiksvergoeding betalen aan de Vlaamse Gemeenschap. Aangezien bij de begrotingsopmaak 2015 enkel de ontvangsten van het UZ Gent werden verminderd en niet de uitgaven, wordt nu bij de begrotingsaanpassing 2015 een bijstelling van de gebruiksvergoeding (ongeveer 2,2 miljoen euro) doorgevoerd om het onevenwicht in de begroting te herstellen. Volgens de cijfers in de toelichting bedraagt het saldo op het ontvangstenartikel FDo-9FGEAAI-OW van de middelenbegroting (na bijstelling, zie boven) 20,6 miljoen euro, wat impliceert dat het UZ Gent 20,6 miljoen euro moet betalen aan de Vlaamse Gemeenschap.

²⁰ De risk assessment planning wijkt af van de operationele planning (= normaal verloop van de investeringen) door de toepassing van 17 risico's die de werkzaamheden kunnen vertragen. De RAP is dus eigenlijk een soort *worst case scenario* wat uitvoeringstermijn betreft, dat bijgevolg ook een uitstel van de kosten inhoudt.

²¹ De RAP 1501 zonder correcties gaat uit van 438,5 miljoen euro terwijl dit bij de RAP van juni 2014 422,4 miljoen euro was.

Op het begrotingsartikel FDo-1FGE2AI-WT van de algemene uitgavenbegroting gebeurt bij de begrotingsaanpassing 2015 een verlaging van 20,6 miljoen euro doordat de vergoeding die normaal aan het UZ Gent wordt uitgekeerd voor de terbeschikkingstelling van de gebouwen eenmalig niet wordt toegekend aan het UZ Gent.

Het UZ Gent moet dus 20,6 miljoen euro betalen aan de Vlaamse Gemeenschap. Dit betekent dat het UZ Gent deze middelen ergens anders zal moeten halen wil ze voldoen aan de terugbetaling en dit ten koste van andere investeringen (onder meer investeringen ingevolge acuut asbestprobleem). Bij het UZ Gent kon geen nadere informatie worden gekregen over hoe dit probleem zal worden opgelost. Bovengenoemde aanpassingen konden bovendien niet geverifieerd worden aangezien geen aangepaste begroting voor het UZ Gent werd ingediend.

3.5 Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Thuis- en ouderenzorgbeleid

Het thuis- en ouderenzorgbeleid (begrotingsartikel GEo-1GDD2AF-WT) heeft binnen het beleidsdomein WVG de grootste budgettaire inspanning moeten leveren: een vermindering van de beleidskredieten met 41,7 miljoen euro en van de vereffeningskredieten met 41,4 miljoen euro. Daarvan is 21,9 miljoen euro het gevolg van de herziening van een aantal parameters en meer recente gegevens voor 2014. Het belangrijkste deel van dit bedrag is een herraaming van het budget voor de instellingsforfaits van bijkomende woongelegenheden in de woonzorgcentra en de centra voor kort verblijf. Dit levert een besparing van 19,9 miljoen euro op.²² Volgens informatie verstrekt door de administratie is de definitieve herraaming gebeurd aan de hand van hetzelfde gemiddelde instellingsforfait van 41,96 euro/dag als bij de opmaak van de initiële begroting 2015. De onvoldoende eenduidige informatie waarover het Rekenhof beschikt laat niet toe te concluderen dat het voorziene budget voor bijkomende woongelegenheden toereikend zal zijn.

Participaties – Beleid Eerstelijnsgezondheidssector - Impulsfonds

Voor het toekennen van leningen in het kader van het Impulsfonds is in een krediet van 1,065 miljoen euro voorzien (begrotingsartikel GEo-1GDD2AB-PA). De RIZIV-cijfers over de leningen die het Federaal Participatiefonds in de periode 2010-2014 heeft toegekend aan Vlaamse huisartsenpraktijken geven het volgende beeld:

- 2010   1,1 miljoen euro
- 2011   1 miljoen euro
- 2012   1,4 miljoen euro
- 2013   1,6 miljoen euro
- 2014   1,4 miljoen euro (voorlopig cijfer)

---

²² De overige budgettaire wijzigingen zijn een budgetvermindering voor de centra voor dagverzorging met 1,299 miljoen euro, een supplementaire budgetvermindering van de instellingsforfaits voor nieuwe woongelegenheden in woonzorgcentra en centra voor kort verblijf met 3,449 miljoen euro ingevolge de inschatting dat zij gemiddeld een maand na de erkenningsaanvraag zullen worden geopend, een budgetverhoging voor de uitvoering van de sociale akkoorden met 2,741 miljoen euro wegens indexaanpassing en een budgetverhoging voor zorgvernieuwing met 57.000 euro.

Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG) gaat ervan uit dat de stijgende trend zich waarschijnlijk ook in 2015 zal doorzetten. Het voorziene krediet lijkt dan ook ontoereikend te zijn.

Diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en diensten voor logistieke hulp

Het agentschap VAZG verwacht in 2015 voor de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en diensten voor logistieke hulp een betaalttekort van 12,2 miljoen euro. Het budget op begrotingsartikel GE0-1GDD2AI-WT is echter maar met 6 miljoen euro verhoogd.

Psychiatrische verzorgingstehuizen

In afwachting van een beslissing van de Vlaamse Regering over een erkenningskalender met meerjarenplanning zijn er voor 2015 geen middelen voor bijkomende plaatsen in psychiatrische verzorgingstehuizen opgenomen.

Nieuw beleid welzijn

In de initiële begroting 2015 is voor 65 miljoen euro voor nieuw beleid welzijn voorzien. Bij de eerste begrotingsaanpassing heeft een gedeelte ervan een nieuwe bestemming gekregen, deels voor constant beleid. Zo is 1 miljoen euro dat initieel was voorzien voor nieuwe beleidsinitiatieven op het vlak van welzijnswerk geheroriënteerd. Ook een gedeelte van het uitbreidingsbudget van 40 miljoen euro van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) heeft éénmalig een andere invulling gekregen. 1,75 miljoen euro daarvan is herbestemd voor de ondersteuning van het ICT-beleid van de Justitiehuisen. Dit is mogelijk wegens het gespreid toekennen en uitbetalen van de Persoonlijke Assistentiebudgetten Uitbreidingsbeleid 2015.²³

Over de invulling van het uitbreidingsbeleid wordt weinig toelichting gegeven. Wel kan onder meer worden vastgesteld dat bij Kind en Gezin het uitbreidingsbudget van 20 miljoen euro voor 10 miljoen euro wordt gebruikt ter compensatie van besparingen in de kinderopvang, en voor 1,3 miljoen euro voor uitbreidingen in plaatsen voor kinderopvang.

Ook over het uitbreidingsbeleid van 40 miljoen euro bij het VAPH wordt zowel in de ESR-begroting, als in de toelichting nog geen duidelijkheid verschaft, met uitzondering van de kredieten die verschuiven naar andere entiteiten. De rest van dit krediet is volgens het VAPH nog niet verdeeld over de respectievelijke materies.

De toelichting van jongerenwelzijn geeft geen duidelijkheid over de uitwerking van het uitbreidingsbeleid van 3 miljoen euro toegekend bij de initiële begroting. Uit de ramingen van de instelling kunnen we afleiden dat hiervan na de diverse overdrachten slechts 1,6 miljoen euro overblijft voor nieuwe initiatieven. Daarnaast is er de overdracht van 2 miljoen euro van het VAPH voor kinderen en jongeren met een complexe problematiek.

Begrotingsmaatregelen

Binnen het beleidsdomein WVG worden maatregelen genomen die niet structureel zijn.

Zo zullen bij Kind en Gezin uitgaven voor de voorschoolse opvang voor 2015 uitgesteld worden door de decretaal voorziene voorschotten van 95% te verlagen naar 94%. In 2016 zal dan het saldo uitbetaald worden. Deze maatregel wijzigt de betalingsmodaliteiten van

²³ Stuk 17-A (2014-2015) – Nr. 2-G, p. 44.

de toelage, maar zou geen invloed mogen hebben op het budgettaire aanrekeningsmoment ervan. Sinds de invoering van het rekendecreet wordt een uitgave immers niet meer budgettair aangerekend op het moment van ordonnancering (betalingsbevel), maar op het moment waarop de prestatie betrekking heeft. Artikel 26 van het Rekendecreet bepaalt: *“Overeenkomstig artikel 6, tweede lid, van de Algemenebepalingenwet wordt elke verrichting zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde geboekt en wordt ze gehecht aan het boekjaar waarin ze zich voordoet”*. De betoelaging van voorschoolse opvang voor werkingsjaar 2015 dient volledig te worden aangerekend in begrotingsjaar 2015, ook al gebeurt de afrekening en uitbetaling van het saldo pas in het daaropvolgende jaar.

Ook bij het VAPH worden er uitgaven uitgesteld. Bij de besparingsmaatregelen wordt vermeld dat de marge PAB/RS/AMB van 2,726 miljoen euro een besparing betreft waarbij *liquiditeitskredieten worden ingeperkt met een vast bedrag. Met het Rekendecreet kan die vorm niet, maar wel een vaste vermindering van het kredietniveau. In feite is het een uitstel naar de nabije toekomst toe.*

Bij het Vlaams Zorgfonds wordt de aandelenbevek aangewend om extra inkomsten te genereren. Daartoe werd de aandelenbevek omgevormd van een kapitalisatiebevek naar een dividendbevek. Het resultaat van het fonds bestaande uit dividenden en meerwaarden zal jaarlijkse worden bestemd. (Een deel van) dit resultaat zal worden uitgekeerd onder de vorm van een dividend. Dit netto dividend (zijnde na betaling van roerende voorheffing) zal worden aangewend voor uitgaven van het Vlaams Zorgfonds. Daardoor zullen die activa in de toekomst minder opbrengsten kunnen genereren.

3.6 Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)

In de begroting van het VLIF wordt in een VEK voorzien van 67,8 miljoen euro voor de uitbetalingen aan derden als gevolg van de uitvoering van de statutaire opdracht. Het betreft steun aan land- en tuinbouwers en hun coöperanten, investeringssteun aan agrovooedingsbedrijven en investeringssteun aan de omkadering van de land- en tuinbouw. Het opgenomen vereffeningskrediet is onvoldoende om te voldoen aan alle betaalverplichtingen uit het verleden zoals bepaald in de betaalkalender voor 2015 bij de rekening 2014 (77 miljoen euro).

Er is geen ruimte om nieuwe steun toe te kennen als ze dient te worden aangerekend in 2015. Het voorziene VAK van bijna 69 miljoen euro dient dus om toekomstige steun vast te leggen, die pas vanaf 2016 kan worden vereffend.

3.7 Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Onvoldoende toelichting

De ontwerpbegroting van de DAB Minafonds bevat voor het uitgavenartikel LBC-3LCH2AF-WT (werking en toelagen – biodiversiteitsbeleid) een afname in VAK en VEK van respectievelijk 11 miljoen en 12,9 miljoen euro. Verschillende kleinere wijzigingen worden in detail toegelicht, maar voor de grotere afname van meer dan 10 miljoen euro in VAK en VEK omvat de toelichting alleen de verklaring *als gevolg van punctuele begrotingsmaatregelen*.

Een gelijkaardig probleem stelt zich bij de begroting van het Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos (OC-ANB), waar 8 miljoen euro wordt overgedragen aan het Vlaams Gewest. In de toelichting staat alleen dat het om een overheveling gaat van reserves via ANB aan de Vlaamse begroting. Het waarom en waarvoor wordt niet toegelicht.

3.8 Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Alternatieve financieringsprojecten MOW

Sinds 1 september 2014 is ESR 2010, de nieuwe versie van het Europees rekeningenstelsel, van toepassing op de nationale rekeningen van de EU-lidstaten. De overstap had onder meer gevolgen voor de definitie van de perimeter van de overheid en voor de budgettaire verwerking van PPS.

Voor het beleidsdomein MOW heeft de gewijzigde perimeter van de overheid ertoe geleid dat sinds 2014 Via-Invest, Tunnel Liefkenshoek, Wandelbaar Invest, Site Kanaal e.a. deel uitmaken van de publieke sector. Door de verstrengde interpretatie van Eurostat werden ook een aantal alternatieve financieringsprojecten binnen het beleidsdomein MOW, zoals Amoras, Brabo I, stelplaats Tongeren bij de VVM en Livan I, geherklasseerd als overheidsinvesteringen.

Het Rekenhof stelde bij het onderzoek van de initiële begroting 2015 vast dat niet duidelijk was of de eventuele impact op het vorderingensaldo en de geconsolideerde schuld was onderzocht van andere alternatieve financieringsprojecten binnen het beleidsdomein MOW die op dat ogenblik (nog) niet waren getoetst aan het ESR 2010-kader. Het was evenmin duidelijk of die impact was onderzocht voor alle entiteiten die tot de consolidatieperimeter van het beleidsdomein MOW behoorden.

Uit de algemene toelichting blijkt intussen dat een aantal projecten bij de EDP-notificatie van april 2015 eveneens binnen de publieke sector worden ondergebracht, nl. de Via-Invest-projecten wegontsluiting luchthaven Zaventem, R4 Gent, Kempense Noord-Zuidverbinding en de stelplaatsen Brugge, Overijse, Zomergem. Die projecten worden nu mee in aanmerking genomen om de geconsolideerde schuld en het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid te bepalen. In de meest recente lijst van het INR met te consolideren instellingen staat echter ook de Deurganckdoksluis vermeld als entiteit binnen de publieke sector, maar daarmee wordt blijkbaar nog geen rekening gehouden om het vorderingensaldo en de geconsolideerde schuld te bepalen.

Het is voor het beleidsdomein MOW dus nog steeds niet duidelijk of de impact op het vorderingensaldo en de geconsolideerde schuld is onderzocht voor alle entiteiten die tot de consolidatieperimeter behoren, én voor alle alternatieve financieringsprojecten, ook diegene die op dit ogenblik (nog) niet door het INR of Eurostat zijn getoetst aan het ESR 2010-kader.

Integraal fietsinvesteringsprogramma (IFI)

Het IFI bestaat uit investeringen van de Vlaamse overheid langs gewestwegen en waterwegen door AWV, W&Z, DS en De Lijn, en uit subsidies aan lokale overheden voor fietspaden langs gewestwegen en gemeentewegen. Het programma moet de ontbrekende schakels in het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk realiseren en zorgen voor verkeersveilige en comfortabele (minimale breedte van het fietspad, minimale afstand tot het gemotoriseerd verkeer, staat van het wegdek) aaneengesloten fietsnetwerken.

In de legislatuur 2009-2014 werd daarvoor jaarlijks ca. 100 miljoen euro geïnvesteerd. De beleidsnota MOW 2014-2019 vermeldt dat de investeringen in fietsinfrastructuur zullen verhogen door het IFI. Uit de initiële begroting 2015 bleek echter dat het investeringsniveau bij geen enkele van de bij het IFI betrokken entiteiten werd gehandhaafd, laat staan verhoogd om de doelstelling te realiseren. In de repliek over de mogelijke ontoereikendheid van de investeringskredieten stelde de regering dat die conclusie voorbarig was. De concrete invulling van de investeringsmachtigingen is immers afhankelijk van de fysieke programma's, die voor 2015 nog niet definitief vastlagen.

Het is voor het Rekenhof echter niet duidelijk of de investeringsprogramma's ondertussen daadwerkelijk zijn goedgekeurd. De programma's kwamen weliswaar al herhaaldelijk ter sprake tijdens een aantal vergaderingen van de commissie MOW, maar ook toen werden geen definitieve investeringsprogramma's verstrekt. Bij gebrek aan transparante communicatie heeft het Rekenhof dan ook niet kunnen nagaan of de investeringskredieten gevrijwaard worden en of het investeringsritme inzake fietspaden via het IFI zal worden aangehouden.

Begrotingsartikel MBo-1MIF2AE-WT

Op begrotingsartikel MBo-1MIF2AE-WT *Werking en toelagen – haven- en waterbeleid en maritieme toegang – waterbouwkundig onderzoek*, dat onder meer moet dienen voor onderhoud en onderhoudsbaggerwerken in de havens en maritieme toegang, voor onderhouds- en exploitatiekosten van de elektromechanische uitrusting van maritieme waterwegen, voor werkings- en investeringskosten van het Waterbouwkundig Laboratorium en voor andere uitgaven in het kader van haven- en waterbeleid, vermindert het VAK met 21,7 miljoen euro en verhoogt het VEK met 14,3 miljoen euro.

Een daling van zowel het VAK als het VEK met 18,8 miljoen euro wordt in de toelichting verklaard door een *efficiëntere slibverwerking*. Het is echter niet duidelijk of, en zo ja welke, concrete maatregelen werden genomen om in de loop van 2015 tot een dergelijke kostenvermindering te komen.

De stijging van het VEK is volgens de toelichting bijna uitsluitend het gevolg van *de vereffeningsskalender* (+36 miljoen euro, gecompenseerd door de daling vanwege een efficiëntere slibverwerking).

DAB Loodswezen

In de begroting 2015 is een tekort van 12,9 miljoen euro (d.i. het eindsaldo bij afsluiting van de rekeningen 2014) als overgedragen én als over te dragen saldo opgenomen, wat inhoudt dat alle ontvangsten van het begrotingsjaar (dus zowel dotatie als loodsgelden) moeten worden gebruikt om alle lopende en investeringsuitgaven in 2015 te dekken.

De DAB Loodswezen bevindt zich echter nog steeds in financiële moeilijkheden en sleept sinds de aanvang van de economische crisis in 2009 een aanzienlijke betalingsachterstand met zich. Op 31/12/2014 moest de DAB Loodswezen nog ca. 61 miljoen euro aan openstaande facturen betalen, terwijl het op dat ogenblik nog ca. 9,2 miljoen euro beschikbaar had aan financiële middelen en openstaande vastgestelde rechten voor ca. 12,6 miljoen euro. Dat resulteert in een tekort van ca. 39,2 miljoen euro. De begrotingsaanpassing voor 2015 voorziet echter opnieuw niet in de nodige budgettaire ruimte om de aanzienlijke betalingsachterstand terug te dringen of weg te werken, hoewel de Vlaamse Regering in haar repliek op de opmerkingen van het Rekenhof al bij de tweede begrotingscontrole 2012 had gesteld dat zou worden onderzocht hoe een structurele oplossing de betalingsachterstand kon wegwerken.

3.9 Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Renovatiepremies

Omwille van de fiscalisering van de renovatiepremie werd bij de initiële begroting 2015 het VAK en VEK verminderd van ongeveer 90 miljoen euro tot 20,9 miljoen euro. Dat laatste krediet was nodig om de nog resterende renovatiepremies die aangevraagd zijn vóór 1 december 2014 volgens het oude systeem uit te betalen.

Bij de begrotingsaanpassing wordt er 54,4 miljoen euro in VAK en VEK extra begroot. Dat bedrag is nodig voor de nog circa 15.000 dossiers die eind vorig jaar zijn ingediend. Het stopzetten van de oude regelgeving heeft gezorgd voor een aanzuigeffect, zodat voor 2015 althans amper kan worden gesproken van een besparing.

Voorlopig is alleen het engagement tot fiscalisering aangekondigd, maar juridisch is dat nog geen feit, ook niet op 1 december 2014 toen de oude premie ophield te bestaan. Een decreetale basis is nodig en werd in het vooruitzicht gesteld uiterlijk tegen het programma-decreet bij de aanpassing van de begroting. Ook nu bij de begrotingscontrole 2015 ontbreekt de regelgeving van de fiscalisering van de renovatiepremie. Doordat er geen aansluiting is van beide stelsels blijft een situatie van rechtsonzekerheid bestaan. De renovatiepremie kan pas worden aangevraagd na het uitvoeren van de renovatiewerken. Bij gebrek aan reglementering verkeren alle particulieren nu in de onzekerheid of hun huidige renovatiewerken effectief in aanmerking zullen komen voor een premie.

Reële beleidsruimte Onroerend Erfgoed (wachtlijst restauratiepremies)

De Vlaamse overheid verstrekt restauratiepremies om het onroerend erfgoed weer in goede staat te brengen. Zij deed dat volgens de oude regelgeving op twee wijzen, met gewone of klassieke restauratiepremies en met meerjarenovereenkomsten voor restauratie. Het Vlaams Parlement machtigt de minister bevoegd voor onroerend erfgoed om vastleggingen te nemen voor klassieke en meerjarenrestauratiepremies.

Bij de nieuwe onroerende erfgoedregelgeving valt het onderscheid weg tussen monumentenzorg, landschapszorg en archeologiebeleid (vanaf nu is de gebruikte term erfgoedpremie). De budgetten werden samengevoegd tot één begrotingsartikel (NF0-1NFA2AI-WT) Dat begrotingsartikel voorziet in de begrotingsaanpassing in 70,5 miljoen euro VAK, waarvan 45,8 miljoen euro voor gewone en meerjarige restauratiepremieovereenkomsten.

Gewone restauratiepremedossiers

De vastleggingsmachtiging is ontoereikend om de restauratiepremedossiers op de programmatische en voorgaande jaren vast te leggen. Op het einde van het jaar wordt een lijst opgesteld van dossiers die op de wachtlijst werden geplaatst in afwachting van de nieuwe kredieten voor het volgende jaar²⁴. Op die manier berekent de administratie het bedrag dat zij in de volgende jaren nog moet vastleggen. Medio april 2015 staan er voor 371,7 miljoen euro dossiers op de wachtlijst.

²⁴ De volgende aanbeveling werd in het rekeningenboek 2012 van het Rekenhof opgenomen : begrotingen en rekeningen moeten aangeven welke klassieke restauratiepremedossiers op de wachtlijst komen, welke dossiers onder een meerjarige subsidieovereenkomst vallen en hoeveel openstaande verplichtingen er zijn.

Meerjarige subsidieovereenkomsten

De decreetgever bood de administratie Onroerend Erfgoed in sectorale regelgeving²⁵ de mogelijkheid het totale bedrag van de verplichtingen die voortvloeien uit die overeenkomsten, gefaseerd vast te leggen over de jaren heen. De administratie heeft dan ook verscheidene langlopende verbintenissen, die zij niet in hun totaliteit vooraf heeft ingeschreven in de begroting of die ze niet voor het totale bedrag heeft vastgelegd in de boekhouding. Er zijn 12 lopende meerjarenovereenkomsten die een budgettair effect hebben tot 2024: in 2015 ongeveer 19,4 miljoen euro; van 2016 tot en met 2024 nog ongeveer 60,6 miljoen euro gecumuleerd. Die verplichtingen zijn dus opgelopen tot 80 miljoen euro.

In de programmatoelichting onder begrotingsartikel NFO-1NFA2AI-WT werden de cijfers geactualiseerd van bedragen die nog moeten worden vastgelegd, wat leidt tot het volgende overzicht:

Tabel 10 : Nog vast te leggen restauratiepremies (in miljoen euro)

Restauratiepremedossiers op wachtlijst op einde jaar		Meerjarige subsidieverbintenissen op einde jaar	
	Openstaand bedrag voor vastlegging	Openstaand bedrag voor vastlegging	Totaal
2012	88,7	54,5	143,2
2013	123,7	63,7	187,4
Raming 2014	240,0	72,1	312,1
Medio april 2015	371,7	80,0	451,7

De reële beleidsruimte binnen het beleidsveld Onroerend Erfgoed komt ernstig in het gedrang, aangezien de verbintenissen buiten begroting ondertussen tienmaal groter zijn dan het huidige krediet bestemd voor gewone en meerjarige restauratiepremieovereenkomsten, nl. 45,8 miljoen euro (zie hoger). Tijdens de volgende twee legislaturen zal dan ook een groot deel van de vastleggingskredieten moeten worden gebruikt om te voldoen aan de engagementen van de vorige legislatuur.

Voor de toekenning van restauratiepremies geldt als algemene regel de chronologische behandeling van de dossiers (*FIFO*), maar in de praktijk is dat eerder de uitzondering dan regel, aangezien dossiers met structurele voorafnames²⁶ voorrang hebben. Dossiers zonder structurele voorafname belanden zo onderaan de wachtlijst. Op basis van een meerjarenplan dat uitgaat van een substantiële stijging van de vastleggingskredieten in de volgende jaren, verwacht de administratie dat die laatste restauratiepremies ten laatste tegen 2022 zullen worden gehonoreerd.

²⁵ Artikel 98, 3° van dit decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijk plannings-, vergunningen en handhavingsbeleid, brengt een wijziging aan in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten (artikel 11, §8, 2de lid van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten).

²⁶ Volgens artikel 11.2.6 van het onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. In 2015 gelden voorafnames voor erfgoedpremies bij de bijzondere procedure voor: dringende dossiers, meerjarige overeenkomsten, eigenaar-bewoner, investeringsdossiers, bijwerken, beveiligingswerken, dwingende cofinanciering, actualisaties en vooronderzoeken. (aangepast met bijkomende maatregelen volgens het ministerieel besluit van 16 maart 2015 tot bepaling van bijkomende structurele voorafnames voor de toekenning van de erfgoedpremie volgens de bijzondere procedure).

Het Rekenhof merkt op dat de praktijk waarbij subsidies worden toegezegd vóór budgettaire vastlegging strijdig is met elementaire begrotingsprincipes en -regels.

Bijlage : formele opmerkingen

Formele opmerkingen bij de aanpassing van de Vlaamse be- groting voor 2015

INHOUD

1.	Ontwerp van middelenbegroting	34
2.	Ontwerp van uitgavenbegroting	34
2.1.	Decreetsbepalingen	34
2.2.	Beleidsdomein Bestuurszaken	35
2.3.	Beleidsdomein Landbouw en Visserij	35
3.	Begrotingen van DAB's en rechtspersonen	35
3.1.	Beleidsdomein Bestuurszaken	35
3.2.	Beleidsdomein Financiën en Begroting	36
3.3.	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie	37
3.4.	Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	37
3.5.	Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media	37
3.6.	Beleidsdomein Werk en Sociale Economie	38
3.7.	Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie	38
3.8.	Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken	39
3.9.	Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	39
4.	Toelichtingen	40
4.1.	Beleidsdomein Internationaal Vlaanderen	40
4.2.	Beleidsdomein Onderwijs en Vorming	40
4.3.	Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	41
4.4.	Beleidsdomein Werk en Sociale Economie	41
4.5.	Beleidsdomein Landbouw en Visserij	42
4.6.	Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie	43
4.7.	Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken	43
4.8.	Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	44

1. Ontwerp van middelenbegroting

Artikel 8

Gelet op die machtiging tot opname van nieuwe langetermijnkredieten vermeerderen de kasontvangsten t.o.v. de initiële begroting. In artikel 8 van het ontwerpdecreet houdende aanpassing van de middelenbegroting wordt ten onrechte gesteld dat de geraamde kasontvangsten verminderen met 883,6 miljoen euro.

2. Ontwerp van uitgavenbegroting

2.1. Decreetsbepalingen

Verantwoording decretale bepalingen

Sommige artikelen zijn niet verantwoord. Zo worden bijvoorbeeld onder meer sommige decreetartikelen met betrekking tot de begroting van Vlaamse rechtspersonen inhoudelijk verantwoord maar andere dan weer niet.

Artikel 9

Dit artikel vermeldt voor het beleidsdomein Bestuurszaken de begrotingsartikelen BCo-1BKC2AA-WT en BDo-1BHC2AH-WT. De subsidies op die begrotingsartikelen hebben enkel het steunpunt bestuurlijke organisatie Vlaanderen als begunstigde. Met artikel 63/13 van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid kreeg de subsidiëring van de steunpunten beleidsrelevant onderzoek een decretale basis. Derhalve kunnen de begrotingsartikelen BCo-1BKC2AA-WT en BDo-1BHC2AH-WT geschrapt worden. Ook de subsidie aan de Sociale Dienst voor het Vlaamse Overheidspersoneel aangerekend op BEo-1BKC2AC-WT heeft reeds een decretale basis met artikel 7 van het decreet van 2 maart 2007 betreffende de vereniging zonder winstoogmerk Sociale Dienst voor het Overheidspersoneel.

Artikel 26

De verantwoording bij deze bepaling verwijst naar § 2 van artikel 55 van het initieel uitgaande decreet, maar lijkt eerder te slaan op de toevoeging in § 1.

Artikel 29

De woorden “om zodoende de vereffening vanuit dat artikel mogelijk te maken” horen thuis in de verantwoording, maar niet in het eigenlijke decreetartikel.

2.2. Beleidsdomein Bestuurszaken

BFo-1BFC2AC-WT - werking en toelagen – huur

De kredieten ad 81,046 miljoen euro in de begroting voor huur gebouwen (BFo-1BFC2AC-WT - werking en toelagen – huur) worden verhoogd met 2,030 miljoen euro voor de onroerende voorheffing van een gebouw. Er is echter geen rekening gehouden met de indexeringsdie 0,113 miljoen euro bedraagt.

2.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

- Er wordt voor 2015 een besparing voorzien van ruim 1 miljoen euro op de lonen van het ministerie LV t.o.v. de uitvoering van de begroting 2014 voor de 2 entiteiten binnen LV (departement en instituut voor landbouw- en visserijonderzoek) en incl. de lonen gekoppeld aan de overdracht van de bevoegdheden van het BIRB (Belgisch Interventie- en Restitutiebureau). Het is onduidelijk of deze besparing haalbaar is via een generieke koppenbesparing in 2015.
- Het fonds voor de scheepsjongens behoort sinds september 2014 tot de consolidatiekring van de Vlaamse overheid. Er is een apart begrotingsartikel nodig voor de interne stroom tussen de algemene uitgavenbegroting en het fonds.
- Voor een vlotte lezing van de algemene uitgavenbegroting is het aan te bevelen alle begrotingsartikelen m.b.t. dierenwelzijn en ex-BIRB te elimineren die opgenomen zijn onder het beleidsdomein Landbouw en Visserij.
- Bij het begrotingsartikel KBo-1KDH2AU-IS (interne stromen VILT) is er een verschil tussen VAK en VEK. Bij alle andere interne stromen begrotingsartikelen is dit gelijk. De toelichting bevat geen informatie die het verschil verklaart.
- In de ontvangstenbegroting van het VILT staat een dotatie van 340 duizend euro ingeschreven bij ESR code 46.10. komende van begrotingsartikel KBo-1KDH2AU-IS. Deze dotatie loopt niet gelijk met deze vermeld in de algemene uitgavenbegroting. In het begrotingsartikel KBo-1KDH2AU-IS wordt een vereffeningskrediet voorzien van 377 duizend euro. Het door het VILT gebruikte bedrag is deze voorzien in het vastleggingskrediet.

3. Begrotingen van DAB's en rechtspersonen

3.1. Beleidsdomein Bestuurszaken

Agentschap Integratie en Inburgering

Het overgedragen saldo 2014 naar 2015 dat vermeld wordt bij begrotingsaanpassing 2015 bedraagt 4.838 duizend euro. Dit bedrag komt niet overeen met de overdracht in de jaarrekening 2014, waar de overdracht gelijk is aan 890 duizend euro.

3.2. Beleidsdomein Financiën en Begroting

Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD)

Er is een tegenstrijdigheid tussen het bedrag dat door de Dienst voor de Scheepvaart wordt gevraagd op te nemen in de begroting van het VFLD met brief van 21 november 2014 (1.541.929 euro) en het bedrag dat wordt vermeld in de jaarlijkse enquête van het VFLD begin 2015 en wordt opgenomen in de aangepaste begroting 2015 van het VFLD (1.433 duizend euro).

Diestsepoort NV

De aflossing van de lening ten bedrage van 1,4 miljoen euro aan het departement Financiën en begroting dient aangerekend te worden op ESR code 91.30 – Aflossingen van leningen binnen de overheidssector.

De kredieten voor de betaling van de rente dient aangerekend te worden op ESR 21.30 – Rente binnen overheidssector.

Voor de ontvangsten met betrekking tot de inrichtingswerken van het VAC Leuven dient in de begroting en in de uitvoeringsrekening een onderscheid gemaakt te worden tussen terugbetaling van kapitaal en betaling van intresten.

Egalisatiefonds voor de Responsabiliseringsbijdrage van de Vlaamse Gemeenschap (Vlaams Pensioenfonds)

In artikel 22 van het programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015 wordt gesteld dat in geval van ontbinding van het Egalisatiefonds Responsabiliseringsbijdrage van de Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Pensioenfonds het actief, na aanzuivering van het passief, overgedragen wordt aan de Vlaamse Gemeenschap. Dit is een bevestiging van de Beslissing Vlaamse Regering van 12 december 2014 (VR 2014 1212 DOC.1227/1BIS) om de Algemene vergadering van het Vlaams Pensioenfonds voor te stellen over te gaan tot ontbinding tegen uiterlijk 30 juni 2015.

In deze beslissing wordt vermeld dat de beleggingen van het Vlaams Pensioenfonds in cash worden omgezet, met uitzondering van de obligaties die onder de vorm van directe lijnen worden aangehouden. Voor de beleggingen die in cash omgezet worden is aan de ontvangstenkant van de begroting van het Vlaams Pensioenfonds een bedrag ingeschreven van 120 miljoen euro. Langs de uitgavenkant van de begroting van het Vlaams Pensioenfonds is een bedrag voorzien van 185,2 miljoen euro waarop de doorstorting voorzien is van de cash middelen van de VZW naar de Vlaamse overheid. Het is niet duidelijk hoe deze bedragen berekend zijn en hoe deze bedragen gaan opgenomen worden in de boekhouding van de Vlaamse overheid. Ook voor de overdracht van de obligaties die niet meteen ten gelde gaan gemaakt worden, is de manier van boeken niet duidelijk.

In het verslag van de Raad van Bestuur van 28 januari 2015 worden een aantal pistes naar voor geschoven met betrekking tot de vereffening van de vzw. De kostprijs varieert van 18 duizend euro tot 50 duizend euro voor het extern advies. Deze bedragen werden niet opgenomen als uitgavenkrediet bij de werkingskosten.

Ook voor de roerende voorheffing werden geen kredieten voorzien, niettegenstaande er wel ramingen van dividenden voorzien zijn. Ook in 2014 werd een overschrijding vastgesteld op deze ESR code.

3.3. Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie

PMV

Alle kapitaalvolstoringen bij de entiteiten onder het beheer van PMV zijn geregistreerd onder ESR code 6 in plaats van ESR code 8. De belangrijkste zijn de kapitaalvolstoringen voor PMV (100,3 Meur), PMV Tina (25 Meur), Ark. Fonds 2 (16 Meur) en Vinnof (5 Meur). De Vlaamse overheid beschouwt de kapitaalvolstoringen aan PMV en de aan PMV verbonden entiteiten in het kader van ESR eerder als een kapitaaloverdracht om niet dan als een financiële verrichting.

iMinds (IBBT)

De subsidie aan iMinds wordt aangerekend op het begrotingsartikel EBo-1EFG2AB-WT. Aangezien iMinds behoort tot de consolidatiekring moet de subsidie aangerekend worden als een interne stroom (IS).

Bij iMinds zijn ook volgende zaken opgemerkt:

- Het over te dragen tekort van de uitvoering 2014, voor een bedrag van 2.910 Keur, is niet opgenomen in de begrotingsaanpassing 2015.
- Het begrotingsresultaat (overschot) bedraagt 2.158 Keur. Hierdoor zou het over te dragen tekort (te registreren onder code 08.22) 752 Keur moeten bedragen. Er is echter een bedrag van 106 Keur geregistreerd als over te dragen overschot op code 03.22.
- Hierdoor is er ook geen evenwicht in het totaal van de ontvangsten (58.214 keur) en het totaal van de uitgaven (56.162 Keur). Het rekenkundig verschil bedraagt 2.052 Keur.

3.4. Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Begroting IVA's met rechtspersoonlijkheid en EVA's:

- Het overgedragen resultaat van vorig boekjaar werd niet correct ingebracht voor het VAPH), OPZ Geel en OPZ Rekem.
- Het overzicht van het reservefonds van het VAPH is niet toegevoegd.

3.5. Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media

VRT

De dotatie aan de VRT blijft gelijk in vergelijking met de initiële begrotingsopmaak 2015. Er is nog steeds geen addendum aan de beheersovereenkomst goedgekeurd voor de daling van de dotatie bij de initiële begroting 2015.

3.6. Beleidsdomein Werk en Sociale Economie

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)

In de aangepaste middelenbegroting 2015 is op het begrotingsartikel JBo-9JDGAAY-OI (Ontvangsten Interne stromen – VDAB) 195,3 miljoen euro ingeschreven als ontvangst afkomstig van de VDAB. In de begroting van de VDAB is datzelfde bedrag opgenomen als een uitgave (Inkomensoverdracht aan de institutionele overheid – ESR-code 41.10), bestemd voor de terugbetaling van de opgebouwde begrotingsaldi aan het departement. Daardoor vermindert het over te dragen begrotingsoverschot van de VDAB voor het begrotingsjaar 2015 (ESR-code 03.22) tot 19,7 miljoen euro.

Die teruggave van de gecumuleerde begrotingsoverschotten houdt geen rekening met de onderstaande elementen en kan derhalve, bij een gelijkblijvende dotatie 2015, het begrotingssaldo van de VDAB negatief beïnvloeden.

Met de inwerkingtreding van het rekendecreet van 8 juli 2011 wordt vanaf boekjaar 2012 een boekhoudkundige registratie beoogt, die een prestatie toewijst aan het boekjaar waarop ze betrekking heeft. Dat principe wordt door de VDAB niet toegepast voor de tewerkstellingspremies 50+ en voor de Vlaamse ondersteuningspremies voor personen met een handicap (VOP), die nog steeds op het moment van uitbetaling worden aangerekend. Een correcte budgettaire aanrekening van de premies, op het moment van de prestatie, zou een eenmalige extra-budgettaire uitgave van ca. 30 miljoen euro meebrengen.

Het begrotingssaldo van de VDAB is, ingevolge diverse foutieve budgettaire aanrekeningen, niet meer correct weergegeven in de uitvoeringsrekening van de begroting. Daardoor zou het over te dragen begrotingsoverschot van einde 2014 ten belope van 215,1 miljoen euro volgens een eerste raming ca. 20 miljoen euro te veel bedragen.

ESF-Agentschap Vlaanderen vzw

Het ESF-Agentschap maakte, voor het eerst, ESR-begrotingen op voor de tweede aangepaste begroting 2014 en voor de initiële begroting 2015. In de aangepaste begroting 2015 is geen ESR-begroting meer opgenomen in de bijlagen bij het uitgavendecreet, en in de memorie van toelichting is het ESF-Agentschap ook niet meer vermeld als afzonderlijke entiteit (bij de EVA's onder het punt E). Dit ondanks dat het ESF-Agentschap tot de consolidatiekring behoort en wordt vermeld in het artikel 77 van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015. Weliswaar kan, gegeven de geplande opheffing van het ESF-Agentschap, worden verantwoord dat het agentschap niet langer een begroting opmaakt, maar dan dient dergelijke derogatie ook vastgelegd te worden in het uitgavendecreet.

3.7. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos (OC-ANB)

In de begroting van het Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos (OC-ANB) stemmen de aangewende ESR-codes niet altijd overeen met de gehanteerde corresponderende omschrijvingen. Zo betreft de hoofdgroep 6 kapitaaloverdrachten, en kunnen deze codes bijgevolg moeilijk inkomensoverdrachten bevatten.

Ook is er geen overeenstemming tussen de voorgelegde begroting en de gehanteerde indeling in de toelichting bij deze begroting.

3.8. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

VVM

De VVM heeft bij de opmaak van zijn begroting nog geen rekening gehouden met de door het INR geherklasseerde PPS-projecten namelijk Brabo I, Livan en stelplaatsen Tongeren, Brugge, Overijse en Zomergem. Hierdoor strookt de begroting van de VVM en de toelichting daarbij voor wat betreft de consolidatie en budgettaire verwerking van de desbetreffende alternatieve financieringsprojecten niet met het getrouw beeld en de informatie opgenomen in de algemene toelichting.

In de algemene toelichting bij de initiële begroting 2015 is er voor de VVM sprake van de implementatie van een apart efficiëntietraject dat in 2015 ca. 17 miljoen euro zou opleveren. Zoals bij de initiële begroting bevat de toelichting geen bijkomende informatie hieromtrent.

De investeringsuitgaven (ESR rubriek 7) worden niet ingedeeld op basis van de aard van de investering, maar op basis van de financiering. De toelichting bij de begroting licht de stijging van de investeringsmachtiging toe ten opzichte van de initiële begroting 2015, maar verschaft geen duidelijk beeld over het geplande investeringsbeleid van de VVM in 2015. De investeringsdotatie is bijgevolg onvoldoende onderbouwd.

DAB Luchthaven Oostende

De begroting van de DAB Luchthaven Oostende houdt rekening met een overgedragen overschot van het begrotingsjaar 2014 van 9.430 k euro. Uit de uitvoeringsrekening 2014 van deze DAB blijkt echter dat het over te dragen overschot 20.065 k euro bedraagt. Dit betekent tevens dat de geraamde ontvangst op artikel MBo-9MFFAZZ-OI met het verschil tussen beide bedragen moet worden verhoogd aangezien bij stopzetting van deze DAB in de loop van 2015 het historisch saldo naar dit artikel wordt overgeheveld.

Vlaamse Havens NV

De begroting van de Vlaamse Havens NV bevat zowel een overgedragen overschot vorige boekjaren van 207 k euro als een overgedragen tekort vorige boekjaren van 424 k euro. De uitvoeringsrekening 2014 van deze instelling bevat echter enkel een over te dragen overschot van 207 k euro.

NV Wandelaar Invest

De begroting van de NV Wandelaar Invest houdt rekening met een overgedragen tekort van het begrotingsjaar 2014 van 193 k euro. Uit de uitvoeringsrekening 2014 van deze NV blijkt echter dat het over te dragen tekort 143 k euro bedraagt.

3.9. Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Tekstomschrijving interne stromen

In de tekstomschrijving van de IS of OI van de ontvangstenbegroting van de instellingen dient duidelijk aangegeven te worden met welke DAB/rechtspersoon er een onderlinge relatie is (cfr begrotingsinstructies).

Bij de volgende begrotingen van instellingen werd geen link gevonden :

- SAR Vlaamse Woonraad : ontvangsten interne stromen (geen vermelding van oorsprong)
- DAB Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen : ontvangsten interne stromen (geen vermelding van oorsprong)
- DAB Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting: ontvangsten interne stromen (geen vermelding van oorsprong)
- DAB Grondfonds : ontvangsten interne stromen en inkomsten Planbaten (geen vermelding van oorsprong)
- DAB VIOE : ontvangsten interne stromen (geen vermelding van oorsprong)

4. Toelichtingen

4.1. Beleidsdomein Internationaal Vlaanderen

Toerisme Vlaanderen

Wat betreft besparingen op het personeelsplan, wordt in de toelichting een besparing in koppen vermeld van 105 duizend euro, zonder vermelding van aantallen. Uit de rekeningcontroles van het Rekenhof bleek dat de personeelskosten naast endogene groei ook sterk afhankelijk zijn van deeltijds werken en loopbaanonderbreking. Dit leidde onder meer in 2013 tot een toename in VTE met 2,6 % ondanks een afname in aantal koppen maar zorgde wel voor een stijging in de uitgaven; wat de personeelsbesparingen voor de periode 2014-2019 in perspectief plaatst.

4.2. Beleidsdomein Onderwijs en Vorming

FBO-1FGE5AJ-IS Interne stromen – Schoolinfrastructuur

Volgens de toelichting is de hoogte van dit begrotingsartikel afgestemd op 'de in 2015 te verwachten betalingen'. Deze uitleg is zeer summier. Nadere berekeningen of toelichting om dit geraamd bedrag te staven, ontbreken.

FDo-1FFE2AC-WT, Werking en Toelagen - Lonen Volwassenenonderwijs

Het bedrag voor dit begrotingsartikel (373.558 duizend euro) in de programmatoeelichting stemt niet overeen met het bedrag in de administratieve tabel (373.761 duizend euro). Bovendien klopt het totaal niet van het oorspronkelijk bedrag en de aanpassing (371.700 + 942 is niet gelijk aan 373.558 duizend euro).

4.3. Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

GBo-1GGD2AA-WT (leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid)

In tegenstelling tot wat in de programmatoelichting is vermeld, is slechts 0,524 miljoen euro overgeheveld naar begrotingsartikel GBo-1GCD2AK-WT (Justitiehuisen en elektronisch toezicht). Het overige budget van 0,119 miljoen euro is toegevoegd aan het begrotingsartikel GBo-1GCD2AD-WT (welzijnswerk).

Infrastructuursubsidies

Er wordt te weinig toelichting verschaft over de toekenning van infrastructuursubsidies voor 2015:

- Wat betreft de alternatieve financiering, zijn er geen bijkomende gebruikstoelagen opgenomen ten opzichte van 2014. De beleidsnota bepaalt dat voor ouderzorg en de ziekenhuizen een nieuw financieringssysteem wordt ingevoerd. De financiering van infrastructuur voor personen met een handicap zal onder het klassieke systeem worden ondergebracht.
- In de beleidsnota staat dat de mogelijkheden voor een VIPA-toelage in het *klassieke systeem* in het eerste jaar van de regeerperiode beperkt zullen zijn tot wat – binnen de gezamenlijke begrotingsambities van de regering – aan eenmalige marges kan worden vrijgemaakt in de loop van het begrotingsjaar. Er werden nog geen middelen vrijgemaakt.
- De bevoegdheidsoverdracht van het beleid voor ziekenhuizen in kader van de zesde staatshervorming brengt financiële gevolgen met zich voor de overgangperiode die loopt van 1 juli 2014 tot en met 31 december 2015, meer bepaald voor niet-prioritaire herconditioneringswerken en andere investeringen die niet zijn gedekt door de financieringswet, zoals de voor 2015 geplande werken groot onderhoud of investeringslasten van medische-technische diensten. Voor die investeringen zijn voor 2015 geen middelen opgenomen in de begroting van het VIPA. Opdat de herconditioneringswerken, te starten voor 2015, volgens de modaliteiten van de financieringswet kunnen worden gefinancierd, is de goedkeuring van Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vereist, zoals overeengekomen in het Protocolakkoord Gezondheid. Tot dusver heeft de minister - voor zover het Rekenhof bekend - nog geen goedkeuringen gegeven. Opzet is de financiering ervan op te nemen in een nieuw uit te werken financieringssysteem, dat vanaf 2016 operationeel zou moeten zijn.

4.4. Beleidsdomein Werk en Sociale Economie

Toelichting zesde staatshervorming

In het ontwerp van initiële uitgavenbegroting 2015 werden de beleidskredieten, die in het kader van de zesde staatshervorming, toekomen aan het beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE), gegroepeerd op het provisionele begrotingsartikel JBo-1JBG2AB-PR en begroot op 2.132.093 duizend euro. Met amendement werden deze kredieten toegewezen, enerzijds, aan de diverse nieuwe begrotingsartikelen van het departement WSE, voor een

totaal van VAK/VEK van 1.960.872²⁷ duizend euro en, anderzijds, werden de dotatieartikelen aan de VDAB verhoogd met een VAK/VEK van 176.049 duizend euro en werd daarbij de VDAB-begroting 2015 aangepast voor de nieuwe ontvangsten en uitgaven. Bij de nieuwe of gewijzigde begrotingsartikelen of ESR-codes werd aldus geen bijkomende toelichting gegeven.

In de memorie van toelichting bij de aangepaste begroting 2015 is aan deze lacune voor de departementale kredieten grotendeels wel tegemoetgekomen, doordat voor de bijgestelde nieuwe begrotingsartikelen een korte inhoudelijke toelichting over de overgekomen bevoegdheden wordt gegeven en vervolgens de bijstelling van het krediet wordt geduid. Echter zijn er ook twee begrotingsartikelen²⁸, die niet wijzigden, en waarvoor derhalve ook geen toelichting wordt verstrekt. Voor de aan de VDAB toegewezen beleidskredieten ontbreekt een inhoudelijke toelichting en worden de wijzigingen tegenover de initiële begroting summier verantwoord²⁹. In het bijzonder geldt dit voor de kredieten voor de premies opleidings- en stageuitkeringen (ESR-code 34.31), die verminderen van 36.031 duizend euro tot 15.587 duizend euro (- 57%).

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)

In de toelichting bij de wijzigingen van de aangepaste begroting 2015 van de VDAB tegenover de geamendeerde initiële begroting 2015, zijn de vermelde bedragen voor de wijzigingen van de ontvangsten van de werkingsdotaties aan de VDAB, niet steeds volledig in overeenstemming met de eraan gerelateerde wijzigingen van de uitgaven.

De VDAB dient overigens, mede door de uitbreiding van de bevoegdheden in het kader de zesde staatshervorming, haar begrotingsstructuur derwijze te herzien dat de ontvangsten en de gerelateerde uitgaven transparant worden voorgesteld, en dat in het bijzonder voor de diverse beleidskredieten een passende toelichting wordt verstrekt.

4.5. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Bij de saldi-berekening van de beleidskredieten van de ministeries kon het bedrag van de vastleggingskredieten en dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring & correcties worden gereconstrueerd. Bij voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen ontbreekt echter het fonds KBo-9KDHTAH-OW: gemeenschappelijk landbouwbeleid.

---

²⁷ D.i. 4.828 duizend euro meer dan begroot, door een ontvangst voor ditzelfde bedrag op het nieuwe begrotingsartikel van de middelenbegroting JBo-9JDGAAL-OW 'Ontvangsten werking en toelagen – investeren in wendbare werknemers en ondernemingen – dienstencheques'.

²⁸ Het betreft de begrotingsartikelen JBo-1JDG2AN-WT 'Startbaanovereenkomsten Vlaamse Gemeenschap' met VAK/VEK van 5.700 duizend euro en JBo-1JEC2AE-WT 'Iedereen aan het werk/iedereen participeert via SINE' met VAK/VEK van 57.408 duizend euro.

²⁹ Zowel in de toelichting bij het dotatieartikel in de uitgavenbegroting, als bij de VDAB-begroting.

4.6. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Berekening geconsolideerde beleids- en betaalkredieten

Conform de lijst der eenheden van de publieke sector van de Nationale Bank van België van 30 september 2014 kreeg het Eigen Vermogen Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (EV-INBO) de sectorcode S. 1312, waardoor het in de Vlaamse consolidatiekring is opgenomen.

In de voorliggende berekeningen van de geconsolideerde beleids- en betaalkredieten van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) werden de corresponderende kredieten van dit eigen vermogen echter niet in rekening gebracht.

4.7. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Bij de initiële begroting 2015 gaf de toelichting bij het VIF vaak een algemene omschrijving zonder cijferinformatie van de uitgaven die op een artikel aangerekend kunnen worden, gevolgd door één globaal bedrag aan VAK en VEK voor dit artikel. Verdere informatie over de concrete samenstelling van dit krediet, en/of over de projecten en daaraan verbonden uitgaven die in 2015 op dit artikel zouden aangerekend worden ontbrak, hoewel het ging om bedragen die varieerden van enkele miljoenen euro tot soms meer dan 400 miljoen euro. In de toelichting bij deze begrotingsaanpassing zijn er op dit vlak weinig tekenen van beterschap. Zo worden veel wijzigingen van de kredieten enkel verklaard door 'ten gevolge van de vereffeningskalender' zonder meer, ook al gaat het soms om wijzigingen van enkele tientallen miljoenen. Dit is onvoldoende voor een degelijke evaluatie van de begrotingsaanpassing.

Deze opmerking geldt trouwens ook voor een aantal andere MOW-begrotingsartikels. Onder meer voor de artikels MBo-1MFF2AA-WT- werking en toelagen – ondersteuning van het mobiliteitsbeleid – verschillende transportmodi'en MD0-1MHF2AB-WT – werking en toelagen – wegenonderhoud en winterdienst vermeldt de toelichting als belangrijkste reden 'ten gevolge van de vereffeningskalender'.

De kredieten op begrotingsartikel MBo-1MDF2AB-WT – werking en toelagen – luchthavens (VAK/ VEK van 12.875 k euro) omvatten de werkings- en investeringssubsidies aan de LEM's Antwerpen en Oostende, de werkingssubsidie voor de luchthaven Kortrijk-Wevelgem en de werkingskosten van de afdeling Luchthavenbeleid. De toelichting geeft echter geen detailcijfers over de concrete verdeling van het globale VAK en VEK over deze posten.

Voor andere artikels met weliswaar beperkte kredietwijzigingen, zoals MCo-1MIF2AB-WT – werking en toelagen – kustverdediging en jachthavens, en MCo-1MIF2AC-WT – werking en toelagen – Schelderadarketen en havenkapiteindiensten geeft de toelichting geen bijkomende informatie.

De investeringstoelage van Waterwegen & Zeekanaal NV neemt toe met 28.800 k euro ten gevolge van een aanvraag. Uit de toelichting blijkt niet waarvoor deze bijkomende middelen zullen worden aangewend.

4.8. Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

- De EVA VMSW en het VWF behoren recent tot de consolidatiekring een zijn twee belangrijke instellingen ter uitvoering van het woonbeleid met een belangrijke impact op het vorderingensaldo. Artikel 14 van het rekendecreet is van toepassing: “De memorie van toelichting bij de jaarlijkse begroting bevat een verantwoording van de ontvangsten en uitgaven aan de hand van financiële en niet-financiële informatie voor zowel de Vlaamse ministeries en de diensten met afzonderlijk beheer als voor de rechtspersonen die deel uitmaken van de consolidatiekring van de Vlaamse overheid.”

De verantwoording van de ontvangsten en uitgaven van de EVA VMSW en het VWF in de memorie van toelichting staat nog niet op het zelfde niveau als deze van de Vlaamse ministeries.

- De nodige detailverantwoording dient bij de begroting verschaft te worden bij ESR-8 transacties. Voor het beleidsdomein RWO hebben de rechtspersonen VMSW, VWF en Financieringsfonds Vlabinvest ESR-8 transacties. De verantwoording in de toelichting is niet voldoende. De aangepaste begroting van de VOI A Vlabinvest overigens.
- De toelichting bij begrotingsartikel N_{Eo}-1NEC₂AD-WT stelt in de laatste alinea dat het VEK wordt geraamd op 264.995 Keuro. In de bovenstaande tabel vinden we een bedrag terug van 264.533 Keuro. Beide bedragen zijn niet in overeenstemming.

*****